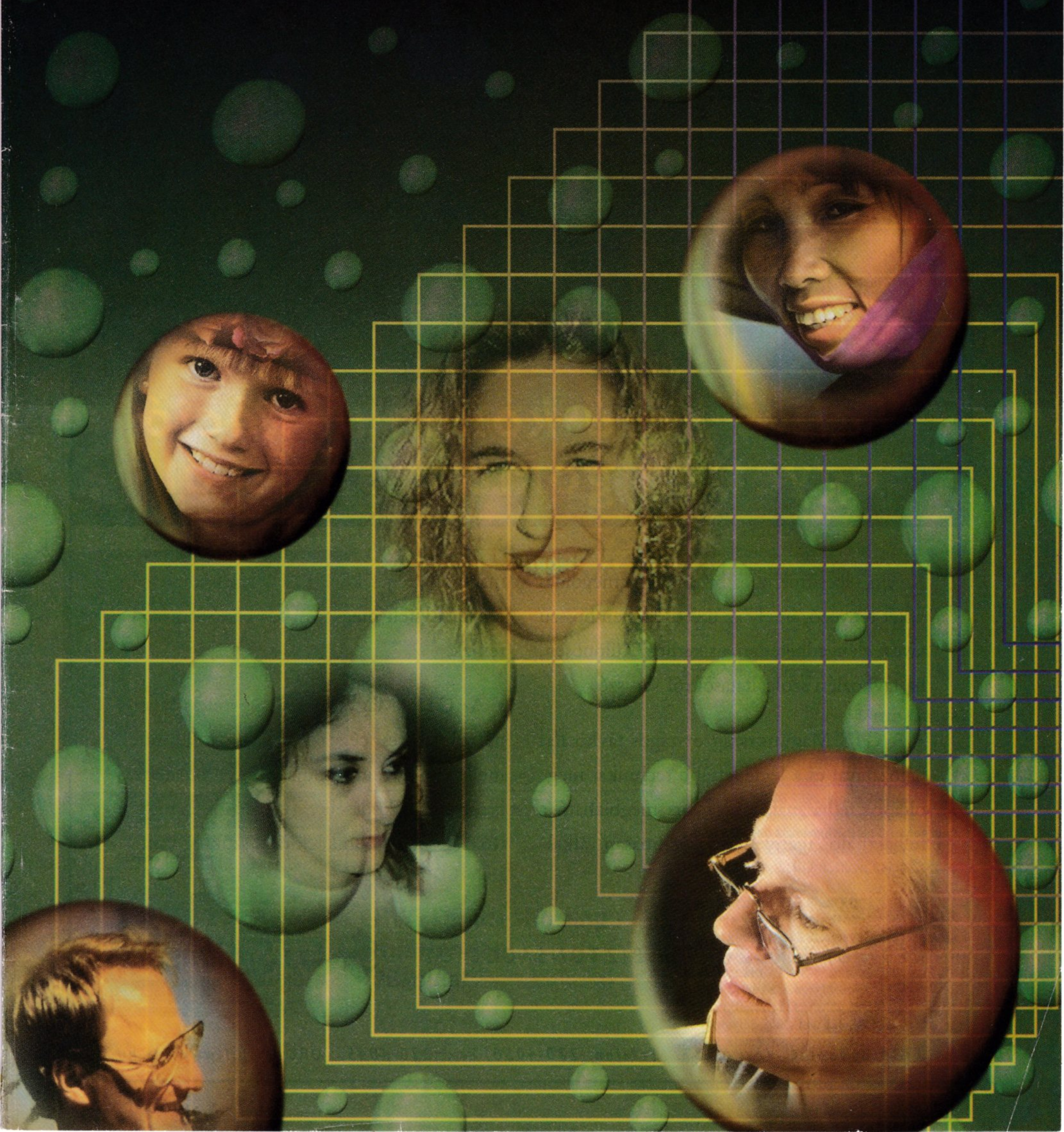
hvg Online

Kalauz az internethez

hvg Online

Tisztelt Olvasónk!

Harmadik alkalommal lép a szélesebb nyilvánosság elé a HVG Online szerkesztősége a HVG-kalauz az internethez című, mára már tradicionálisan évente kétszer jelentkező kiadványával.

Ezúttal 32 oldalon, az eddigihez képest megnövelt terjedelemben jelentkezünk, s ilymódon több témáról, részletesebben fejthetjük ki véleményünket. Kettős célunk most sem változott: egyrészt informálni szeretnénk azokat, akik még nem érezték rá az internetezés szépségére és hasznára. Nekik kedvet szeretnénk csinálni ehhez a minden kétséget kizáróan korszakos jelentőségű új médiumhoz, felvillantani akár csak egy töredékét annak, amit a világháló nyújt a kommunikálni, informálódni, művelődni, vagy éppen vásárolni kívánóknak. Másrészt azoknak is segítő kezet szeretnénk nyújtani, akik már tagjai az internetes böngészők milliós táborának, de még az ismerkedés korai szakaszában vannak. Nekik tippeket adunk a böngészéshez, annak technikájához, s érdekes vagy hasznos felkereshető világháló-helyeket (site-okat) is csokorba gyűjtöttünk számukra. Tanácsokat adunk programok felkutatásához és letöltéséhez, s külön cikket szenteltünk a játékoknak, hiszen minden statisztika azt mutatja, hogy ez az egyik legnépszerűbb foglalatosság a világhálón. Részletesen foglalkozunk a hódító útjára indult internetes kereskedelemmel, s a gombamód szaporodó virtuális közösségekkel.

Magunkról, a HVG Online internetes választékáról, naponta frissülő kínálatunkról is adunk egy rövid ismertetést, hogy kedvet csináljunk oldalaink felkeresésére. Ha egyszer meglátogat bennünket, reméljük törzs-olvasónkká, stílszerűbben törzs-böngészőnkké válik...

Vince Mátyás

HVG-KALAUZ AZ INTERNETHEZ
A *HVG Online* szerkesztőség melléklete a HVG 1998. június 20-i és a Computer Panoráma 1998/7. számához
Elkészítésében közreműködtek: Brukner Jenő, Kádár István, Kiss István, Kozma Zsolt, Steven Carlson, Szendrei Tibor, Vajda Gábor Vince Mátyás
Formakészítés: HVG Press Kft.
Készült a Kossuth Nyomdában
Felelős kiadó a HVG Rt. ügyvezető igazgatója
A melléklet ingyenes, kereskedelmi forgalomba nem hozható
A *HVG Online* szerkesztősége :
1037 Budapest, Bokor utca 23-25.
Telefon: 436-2000, fax: 436-2010,
e-mail: ehvg@hvg.hu
Internet: http://www.hvg.hu/

Mi kell az internetezéshez?

Az internetre való kapcsolódás feltétele alapesetben egy telefonvonal (vagy mobiltelefon), egy számítógép, és a hozzá tartozó modem: az az adatátviteli eszköz, amelynek segítségével a számítógép a telefonvonalon keresztül kapcsolatba lép a nagyvilággal. Szükségünk van továbbá egy internet-szolgáltatóra, amelynek révén kiléphetünk a világhálóra.

Számítógép, modem

Ha csupán az internet alapszolgáltatásait kívánjuk igénybe venni, és az alkalmi web-böngészésen kívül főleg elektronikus üzeneteket (e-mailt) küldünk, megteszi egy 386-os processzorral ellátott számítógép, amelyet ma használtan 60 000 Ft körüli áron vásárolhatunk meg (jó esetben a gépet már felszerelték modemmel). Ha azonban szeretnénk a world wide web, a világháló által nyújtott valamennyi lehetőséget élvezni, érdemes ennél többet beruházni. Ne feledjük ugyanakkor, hogy a számítógépek más tartós fogyasztási cikkekhez viszonyítva gyorsan veszítenek értékükből.

Egy mai, átlagosan felszerelt multimédiás számítógép része egy legalább 166 Mhz-es MMX processzor, 2 GB-os merevlemez, 32 MB memória, 2 MB memóriájú grafikus kártya, 36,6 kbs-os adatátviteli sebességre képes modem, CD-ROM meghajtó, színes monitor, hangkártya és hangszórók: ennek a konfigurációnak az ára 100 000 és 200 000 ezer forint körül van – a pontos kiépítéstől és a forgalmazótól függően. (Kezdőknek mindenképpen érdemes megbízható, neves cég által forgalmazott gépet vásárolni – ezzel számos kellemetlenségtől kímélhetik meg magukat.)

Az internetes kapcsolat szempontjából a telefonkapcsolat minősége mellett a legfontosabb a modem sebessége. A gyorsabb modem nemcsak a böngészést teszi élvezetesebbé, hanem a telefonköltségeket is lefaragja.

Érdemes legalább 28,8 kbs-os modemet venni. Az 56 kbs-os modemekkel viszont vigyázzunk, mert ezt a sebességet ma még csak kevés internet-szolgáltató támogatja.

Ha pedig valaki az interneten keres partnereket a legújabb szenzációs lövöldözős játékhoz, csaknem elengedhetetlen a 200 Mhz-es vagy gyorsabb, MMX-támogatású processzor, 64 MB memória, egy 3Dfx grafikus kártya, jó minőségű hangszórók és joystick. Egy minden extrát tartalmazó konfiguráció akár félmillió forintba is belekerülhet.

Szolgáltatók választéka

Manapság általános tendencia, hogy a hazai internet-szolgáltatók egyre több díjcsomagot kínálnak, hogy a legkülönfélébb igényeket kielégíthessék. Mielőtt valaki elkötelezné magát egy szolgáltató mellett, célszerű, ha tájékozódik az egyes cégek különféle díjcsomagjai és járulékos kedvezményei felől. (Több szolgáltatónál például az éjszakai kapcsolat olcsóbb.)

Fontos az is, hogy a szolgáltatónál milyen kapacitású és sebességű eszközök állnak rendelkezésre, bár erről sok esetben nem könnyű pontos felvilágosítást kapni. Nem mindegy ugyanis, hogy hány telefonvonal áll rendelkezésre a szolgáltató központjában, és ehhez hány internetes előfizető kapcsolódik. Ha kevés a vonal, vagy túl sok az előfizető, gyakran jelez majd foglaltat szolgáltatónk telefonszáma. A legjobb praktikus tanács amit adhatunk, hogy a közvetlen szomszédságunkban internetezőket érdemes megkérdezni: milyen tapasztalataik vannak a gyorsaságot és az elérhetőséget illetően a különböző szolgáltatókkal. Ugyanis nemcsak modemünk sebessége, és a szolgáltató műszaki felszereltsége határozza meg az összeköttetés gyorsaságát, hanem saját telefonvonalunk minősége, illetve modemünk és a szolgáltató közötti vonalak milyensége is fontos tényező. Fontos az is, hogy olyan szolgáltatót válasszunk, akit helyi hívással el tudunk érni, mivel ily módon alacsonyabb a telefondíj, amit az interneten eltöltött időért fizetünk.

Szinte minden szolgáltató kínál ma már gyors összeköttetést biztosító ISDN-vonalat, illetve bérelt vonali csatlakozást. Persze ezek, ha nem egész nap internetezünk, lényegesen drágábbak, mint a normál telefonvonal. A nagyobb sávszélesség-igény kielégítésére egyébként ma már nem csak az ISDN és a bérelt vonal a megoldás, hanem a kábeltévés vagy a mikrohullámú kapcsolat is. Ezek azonban még csak korlátozottan hozzáférhető szolgáltatások, elsősorban Budapesten.

Díjcsomagok

Az egyes díjcsomagokra jellemző, hogy az alapdíj feljogosít egy bizonyos időtartamú hozzáférésre, s ennek túllépése esetén a felhasználó idő- és/vagy forgalomfüggő felárat fizet. (Sok szolgáltatónál ez még az úgynevezett korlátlan díjcsomag esetén is így van!)

Az internetezés ára tehát több részből tevődik össze: a telefontarifából, az alapdíjból és az esetleges időtúllépés esetén keletkező „felárból". Néhány szolgáltató esetében

egyszeri csatlakozási díjat is kell fizetni.

Általában minden díjcsomaghoz jár ingyenes internet-kezelő szoftver, és a cégek némi díjazás ellenében telepítést, oktatást és néha még gépszervizt is vállalnak. Ezenkívül a jobb cégek telefonos segítségnyújtásra is felkészültek, igényesebb esetben napi 24 órán keresztül.

Általában minden díjcsomag teljes internet-elérést (www, ftp, telnet) tartalmaz – de erre azért érdemes rákérdezni –, eltérő idő és/vagy forgalmi korlátokkal. Különbség lehet az e-mail cím megléte/hiánya és esetleg a címek száma. A szolgáltatók külön díjazás ellenében általában vállalják webes tárterület biztosítását, web-oldalak készítését, regisztrációt, domain név bejegyzését, webszerver üzemeltetést, levelezőlisták készítését és karbantartását, valamint egyedi programok készítését.

Táblázatos összeállításunkban csak az információink szerint legnagyobb hazai szolgáltatókra koncentrálunk, és terjedelmi okokból csak két díjcsomagot, a „legolcsóbb" illetve a „korlátlan" hozzáférést biztosító csomagot hasonlítjuk össze. A táblázat utolsó sorában lévő Tvnet eltér a többi szolgáltatótól: ők kábeltévéhálózaton keresztül biztosítják az internet-kapcsolatot, amelynek előnye a nagyobb sebesség. Feltétele ugyanakkor, hogy kábeltelevíziós társaságunk együttműködjön a Tvnet Kft.-vel, s ez ma még csak Budapest néhány kerületében van így.

Brukner Jenő
<bruki@hvg.hu>

Szolgáltató	Korlátlan hozzáférés (csomag neve)	„Legolcsóbb" hozzáférés		
		Alapdíj/hó (csomag neve)	Hozzáférés az alapdíjban	Forgalmi díj
Matáv ** Sales@mail.matav.hu http://www.matav.hu/ 06 80 420 042	10 000 Ft* (PROFI PLUSZ) korlát: 50 MB ig, felette: 1GB-ig 90Ft/MB 1,4 GB 60 Ft/MB 4 GB felett 30 Ft/MB, 4 MB tárterület	1200 Ft* (START)	5 óra, nincs e-mail	Az 5 óra túllépése esetén 300 Ft/óra
CompuServe Hungary@compuserve.com http://www. compuservehungary.com 214-9250	24,95 USD (SUPER) korlát: 20 óra felette: 1,95 USD/óra, 5 MB tárterület	9,95 USD/hó *** (STANDARD)	5 óra ***, 5 MB tárterület	Az 5 óra túllépése esetén 2,95 USD/óra
DataNet Távközlési Rt. Info@datanet.hu http://www.datanet.hu/ 345-8800	6000 Ft (CIRKÁLÓ) korlát: 60 óra csatlakozással felette 180 Ft/óra, 2 MB tárterület	1500 Ft (PILLANGÓ)	2 óra	A 2 óra túllépése esetén 15 Ft/perc
Elender Info@elender.hu http://www.elender.hu/ 465-7800	10 000 Ft 3 db e-mail-cím 1 MB tárterület	2000 Ft (PRIVÁT)	10 óra, 1 MB tárterület (magánszemélyek részére)	Túllépés esetén automatikusan a következő díjcsomag
EuroWeb Rt. info@euroweb.hu http://www.euroweb.hu/ 224-4111	33 000 Ft/félév vagy 60 000 Ft/év pénz-visszafizetési garanciával	3500 Ft (egyéni)	5 MB	100 MB-ig 300 Ft/MB, 100–400 MB-ig 250 Ft/MB, 400 MB–3 GB-ig 100 Ft/MB, 3 GB fölött 60 Ft/MB**
Pronet info@pronet.hu http://www.pronet.hu/ 266-7039	5300 Ft/hónap 6 hónapos előfizetés esetén*, 1 MB tárterület	1800 Ft	5 óra	Az 5 óra túllépése esetén 325 Ft/óra
Tvnet Info@tvnet.hu http://www.tvnet.hu/ 318-1985	8000 Ft/hó 48 000 Ft **** csatlakozási díj, (ethernet kártya a modem helyett), 5 MB tárterület, 5 db e-mail-cím			

* féléves vagy éves egyösszegű befizetés esetén alacsonyabb az ár
** éjszakai kedvezményt nyújt
*** az első hónap tagdíjmentes, illetve az első 10 óra ingyenes
**** részletfizetési kedvezmény

Böngészők és tippek

Kalandozásainkat a world wide weben böngészőprogram (browser) segíti, amelyet szakértő ismerősünk vagy mi magunk telepítünk számítógépünkre. A világ két legismertebb böngészőprogram-családja – a Microsoft Internet Explorer és a Netscape – együttesen a 120 milliósra becsült felhasználói piac közel 90 százalékát uralja, és kettejük között a verseny napról napra élesebbé válik. A közeli jövőben várható mindkét böngésző 5.0-s verziójának megjelenése. Ezek már a legújabb multimédiás web-oldalak és dinamikus, interaktív felületek megjelenítésére is képesek lesznek – anélkül, hogy ehhez a felhasználónak külön segédprogramok telepítésével kellene bajlódnia.

A jelenleg használatban levő legfejlettebb – 4-es verziószámú – böngészők (és természetesen a korábbi változatok is) ingyenesen letölthetők a gyártók és a terjesztők site-jairól. Magyarországon a Netscape böngészőit leggyorsabban az Icon szerveréről tölthetjük le (*http://download.icon.hu/download/h_download_select.html*) a Microsoft programjait pedig a *http://www.eu.microsoft.com/msdownload/* címen érhetjük el. A gyártók által életben tartott örökös frissítési vágynak a felhasználóknál csak a programok egyre növekvő mérete szab határt: a Netscape Communicator legújabb, 4.05-ös verziójának letöltendő telepítőprogramja 18 MB-os, a legfrissebb Explorer pedig 20 MB-nál is nagyobb!

Természetesen az igazi kaland csak a telepítés után kezdődik. A böngészők számos beállítási lehetőséget kínálnak, amelyekkel a képernyőfelület szinte minden elemét „testre szabhatjuk". Ehhez a program Help fájlja szinte minden segítséget megad. Vannak azonban dokumentálatlan trükkök és általánosan hasznosítható ismeretek is: az alábbiakban ezekből közlünk válogatást.

Jó tudni általában

• Szörfözés közben bizony előfordul, hogy a keresett oldal helyett csak egy pár szavas hibaüzenet jelenik meg a képernyőn. A leggyakoribb **hibaüzenetek** jelentése a következő: **403 Forbidden Pages:** az oldal létezik és elérhető, de nem mindenki számára. A továbblépéshez ilyenkor gyakran azonosító és jelszó szükséges. **404 Not Found:** a keresett oldal nem található a szerveren. Ilyen hibajelzés esetén érdemes visszafelé haladva kitörölni a web-cím ablakban a /-jelek mögötti szavakat, és újból lenyomni az Enter gombot. Ha az általunk keresett oldal nem is létezik, az ahhoz csatolt oldalt így esetleg elérhetjük. **503 Service Unavailable:** a keresett oldal valószínűleg létezik, de pillanatnyilag technikai okok miatt nem érhető el. Érdemes néhány másodperc (esetleg perc) múlva újra próbálkozni. **Host Unknown:** a megadott web-címen nem található működő szerver. **File Contains No Data:** oldal van, tartalom nincs. Célszerű később visszatérni. **Too Many Connections – Try Again Later:** a vonalak túlterheltek, a keresett szerver pillanatnyilag nem érhető el. A Reload (vagy Refresh) gomb lenyomásával érdemes később újra próbálkozni.

• Gyakran előfordul, hogy egy több részre osztott, azaz frame-ekbe rendezett web-oldal valamely felületét ki szeretnénk nyomtatni, vagy szükségünk van az egyik frame-ben megjelenő oldal web-címére. Ilyenkor az egérrel jelölje ki az oldalt, azaz kattintson a kiválasztott oldal bármely nem aktív részére (például a szöveg közepére), majd a File menü alatt válassza a Print Frame... parancsot. Ha a frame-ben megjelenő oldal URL-jére kíváncsi, kattintson a jobb egérbillentyűvel a kijelölt oldalra, és az Open Frame in New Window... parancs segítségével nyissa ki a kiválasztott oldalt egy új böngészőablakban. A keresett URL-t megtalálja a web-cím ablakban.

• Az alábbi gombkombinációk használatával böngészőnk néhány fontos funkcióját közvetlenül (vagyis az egérrel nyitható menükben való keresgélés nélkül) is aktivizálhatjuk: **Alt+balra mutató nyíl:** vissza az előző oldalra (Back); **Alt+jobbra mutató nyíl:** előre a következő oldalra (Forward); **Ctrl+H:** kinyitja az eddig meglátogatott oldalak listája (History) ablakot; **Ctrl+N:** kinyit egy új böngészőablakot; **Ctrl+R:** újratölti az oldalt (Reload); **Ctrl+W:** bezárja a böngészőablakot. Ha a Shift gombot lenyomva tartjuk, és így kattintunk egy hyperlinkre, az oldal egy új böngészőablakban nyílik majd ki.

• A **Ctrl+A**, majd **Ctrl+C** gombkombinációk segítségével bármely web-oldal teljes szövegtartalmát kijelölheti, és a Windows vágólapjára helyezheti. Ezután a **Ctrl+V** gombokkal a szöveget beillesztheti az Ön által használt szövegszerkesztő oldalára.

Netscape

• A böngészőprogram a meglátogatott oldalak tartalmát az úgynevezett cache-ben tárolja. Ha Ön egy site-ot többször meglátogat, a böngésző beállításától is függ, hogy az oldal legfrissebb változatát, vagy a cache-ben tárolt korábbi változatot látja-e képernyőjén. Amennyiben Ön gyakran frissített oldalakat látogat, célszerű az Options / Network Preferences / Cache (Netscape 3.x), illetve az Edit / Preferences / Advanced / Cache (Netscape 4.x) ablakban a Verify docu-

ments: Every time beállítást választani. A böngésző így a letöltött oldal tartalmát minden esetben összeveti a cache-ben már esetlegesen tárolt tartalommal, és a frissebb verziót jeleníti meg. Természetesen ez a beállítás némileg lelassítja a letöltési folyamatot.

• Számos olyan site van a hálón, melyhez csak azonosító és jelszó beírásával férhetünk hozzá. A következő tipp a fenti adatok ismételt beírását teszi szükségtelenné, és elsősorban azoknak segít, akik az ilyen oldalakat Bookmarkjaik (könyvjelzőik) közé gyűjtik, és azokat onnan érik el. Első lépésként jelentkezzen be az oldalra, majd a jobb egérgomb segítségével (Add Bookmark) tárolja el a címet. A Bookmark / Edit Bookmarks utasítás segítségével megnyíló ablakban jelölje ki a frissen felvett címet, és a jobb egérgombbal nyissa ki a Bookmark Properties ablakot. A Location sorban megjelenő web-címet (például a HVG nyitóoldalának címét: *http://www.hvg.hu/*) módosítsa a következőképpen: *http://azonosító:jelszó@www.hvg.hu/*, majd kattintson az OK gombra. Ezután ha a Bookmark segítségével ismét az adott oldalra látogat, nem kell újra beírnia regisztrációs adatait.

• Ha ön a Netscape Navigator vagy a Communicator 4-es verziójú böngészőjét használja, és saját elhatározásból (tehát nem technikai vagy vonalhiba miatt) szeretné felfüggeszteni egy fájl letöltését, kattintson a Download ablak Cancel gombjára. Ilyenkor a fájl már letöltött részét a Netscape az átmeneti tárba (cache) teszi, és ha legközelebb be akarja fejezni a műveletet, csak a fájl fennmaradó részét kell újra letöltenie.

• Ha két vagy több kulcsszó segítségével gyors keresést szeretne végezni a weben, írja be a keresendő szavakat a böngésző web-cím ablakába, és nyomja le az Enter gombot. A Netscape a keresést automatikusan egy véletlenszerűen kiválasztott nagy keresőprogram site-jára irányítja, és a találatokat megjeleníti.

Internet Explorer

• Az Internet Explorer alapbeállításban 20 napra visszamenőleg menti el a meglátogatott web-oldalak címét. Ha változtatni kíván ezen a beállításon, nyissa ki a View / Options / Navigation ablakot, és írja be az ön által választott időhatárt. Ugyanitt meg is nézheti, illetve kitörölheti az elmentett címek listáját.

• Míg ön szörfözik, az Internet Explorer a C: / Windows / Temporary Internet Files mappába gyűjti a meglátogatott web-oldalak kép- és szövegfájljait. Ezek az úgynevezett ideiglenes fájlok gyorsítják a már meglátogatott oldalak újbóli betöltését, ám ha sok összegyűlik belőlük, komoly terhet rónak a kisebb tárolókapacitású merevlemezekre. Időnként érdemes tehát nagytakarítást végezni. Ehhez jelölje ki a fenti mappa teljes tartalmát (Edit / Select All, vagy Ctrl+A), majd nyomja meg a Delete gombot.

• Az Internet Explorer Autosearch szolgáltatása segítségével gyors keresést végezhet a weben anélkül, hogy ehhez el kellene látogasson valamelyik web-kereső program oldalára. Ha az Explorer web-cím ablakába beírja a keresendő kulcsszót vagy szavakat, és lenyomja az Enter gombot, a böngésző a keresést automatikusan a Yahoo! szerverére irányítja, és a találatokat a képernyőn megjeleníti. Ha egy kulcsszót használ (pl. hirdetés), a web-cím ablakba ezt a következő módon írja be: go hirdetés. Két vagy több, szóközökkel elválasztott kulszó esetén elegendő a keresett szavakat beírni: pl. hirdetés a weben. Természetesen az Explorer azt is lehetővé teszi, hogy az Autosearch a Yahoo! helyett más, tetszőlegesen választott keresőprogramot indítson el. Ehhez Önnek a következőt kell tennie: a Start menüben a Run... parancs segítségével indítsa el a regedit programot. A HKEY_CURRENT_USER \ Software \ Microsoft \ Internet Explorer \ SearchUrl ablak kinyitása után kattintson kétszer a „Default" sorra, és – az Ön választásától függően – írja be a dőlt betűvel szedett web-címek valamelyikét: **Excite:** *www.excite. com/ search. gw?search=%s* **AltaVista:** *www. altavista. digital.com/cgi-bin/query? pg=q&q=%s* **Magellan:** *searcher.mckinley. com/searcher.cgi?query=%s* **InfoSeek:** *guide-p.infoseek.com/Titles?qt=%s.* **Lycos:** *www.lycos.com/cgi=bin/pursuit? query=%s.*

• Ha szörfözéshez régebbi számítógépet használ, és monitorkártyája is hasonlóan kis teljesítményű, kapcsolja ki az „Allow smooth scrolling" funkciót az Explorer View / Options / Advanced ablakában. A „finom képernyő- görgetés" nélkül az élmény ugyanaz marad, ám a monitoron megjelenő kép gyorsabban frissül majd.

Szendrei Tibor <sztibor@hvg.hu>

NetStart-tanfolyam

A HVG-kalauz az internethez szerzői és szerkesztői segítenek Önöknek abban, hogy internetes barangolásaikhoz kiindulópontokat találjanak. Hasznos információt és tippeket meríthetnek a kiadványból, és mivel papírra nyomtatták, bárhol lapozgathatják. Egy bizonyos ponton túl azonban ki kell szakadniuk az anyagi világból, hogy megtapasztalják, miként működik az online világ. Ha készen állnak, hogy ezt megtegyék, komoly segítségükre lesz egy másik útmutató: a NetStart

Az iSYS Hungary elkészítette e kalauz egyfajta online társkiadványát: a NetStart tanfolyam anyagát. A NetStart ingyenes tanfolyam, amelyet oly módon terveztek meg, hogy a résztvevők azonnal használni kezdhessék a Netet függetlenül attól, van-e már valamelyes tapasztalatuk vagy csak most kezdik az ismerkedést.

Ha be kívánnak iratkozni a tanfolyamra, látogassanak el a *http://netstart. isys.hu* web-címre, és töltsék ki az ott megjelenő regisztrációs lapot. A kérdésekre adott válaszaikat teljes titoktartással kezeli a NetStart.

Akkor is részt vehet a tanfolyamon, ha nem tudja, hogyan kapcsolódhat a world wide webre, de van e-mail-címe. Mindössze küldenie egy e-mailt a *subscribe @netstart.isys.hu* címre.

Ha beiratkozott, e-mailben kapja meg az első lecke anyagát. A kurzus összesen 18 leckéből áll. Minden lecke után felkérést kap, hogy térjen vissza a NetStart website-ra, és csináljon meg egy tesztet, aminek az eredményét azonnal megtudhatja. Mindazok, akik a NetStartot elvégzik, diplomát kapnak – természetesen a weben.

http://www.netstart.isys.hu

Hang is van, kép is van

A web anyanyelve a HTML (Hypertext Modeling Language). Ezen az úgynevezett leírónyelven készülnek a world wide web dokumentumok, a HTML-lapok. Hosszú éveken át a HTML 3.0-s verziója szolgálta ki igényeinket. Alig egy éve jelent meg a legújabb verzió – a 4.0-s –, egy sor bővítéssel és új funkcióval, s már megjelenése pillanatában elégtelennek bizonyult a webbel támasztott elvárásokkal szemben. Ezeket a korlátokat feszegetik – többnyire sikeresen – azok a plug-in-nek nevezett szoftverek, amelyek a böngészőprogramokkal együttműködve olyan adatformátumok megjelenítését teszik lehetővé, amelyek ábrázolására a HTML-nyelv képtelen.

Ilyen adat volt sokáig a hang is. Bár néhány hangrögzítésre használt formátumot már a 3.0-s böngészők is képesek voltak lejátszani, korántsem volt megoldott a hang továbbítása a neten, sőt egészen ma sem az. A jó minőségű digitalizált hang meglehetősen nagy állományokat eredményez, amelyek letöltése időigényes. A mozgóképpel még rosszabb a helyzet. Egypercnyi élvezhető minőségű hangos mozgókép tárolásához több megabájtra van szükség, amelynek letöltéséhez általában sokkal több idő szükséges, mint a lejátszáshoz. Épp ezért gyakran találkozhatunk azzal a megoldással, hogy először merevlemezre (amelynek adatátviteli sebessége nagyságrendekkel nagyobb mint egy internetes kapcsolatnak) kell mentenünk a videót, amit onnan – immár zökkenők nélkül – lejátszhatunk.

Újabb – és gyorsan elterjedt – az a másik módszer, amely nem menti el a teljes fájlt a merevlemezre. Azon az elven alapul, hogy csak annyi adatot ment a lejátszás megkezdése előtt a merevlemezre, amelynek lejátszási ideje elegendő ahhoz, hogy a hátralévő részeket közben, a háttérben letölthesse. Ha a szükséges időket nem jól becsli a szoftver, akkor a lejátszás akadozhat. Pár év múlva persze már aligha szembesülünk efféle problémákkal.

Kádár István <kadari@hvg.hu>

Plug-in-választék

A nem egészen kiforrott technológia ellenére nagy a választék a kép-, illetve hang lejátszására fejlesztett plug-in-okból.

Audio és video

APPLE QUICKTIME PLUG-IN
http://www.apple.com/quicktime/
Az Apple Computer Quicktime plug-in-ja az audio- és a video-fájlok webes közzétételének egyik legkorábbi és legelterjedtebb eszköze. Lehetővé teszi a fájlok lejátszását, mielőtt azok teljes terjedelmükben a saját gépünkre kerülnének.

REALPLAYER
http://www.real.com/products/player/
A RealNetworks céget a RealPlayer plug-in tette ismertté világszerte. Lehetővé teszi, hogy akár egy 28.8-as modemmel kapcsolódva az internetre, rádióadás minőségű sztereó zenét hallgathassunk. ISDN vonalon pedig megközelíti a CD hangzását a RealPlayer által nyújtott hangminőség. A plug-in ugyancsak alkalmas videók közvetítésére, habár a képminőség jóval nagyobb csorbát szenved lassú adatátviteli vonalakon, mint a hang.

VDOLIVE
http://www.clubvdo.net/store/Default.asp
Szintén a webes videózás területén versenyez a VDONet cég a VDOLive plug-in-nal, melynek legnagyobb erőssége az igen jó képtömörítési arány: 28.8-as modemmel 10-15 kép/sec. minőségű mozgóképet láthatunk.

VIVOACTIVE PLAYER
http://egg.real.com/vivo-player/vivodl.html
Valamivel korlátozottabb a VivoActivePlayer felhasználási területe. A Windows .avi fájljait tömöríti akár 250:1 arányban. A Video for Windows fájlok publikálásának legegyszerűbb, legkönnyebb módja a VivoActivePlayer haszálata.

BEATNIK
http://www.headspace.com/
A Beatnik plug-in elsősorban audio fájlok jó minőségű visszajátszását teszi lehetővé. Fő eltérése a többi ismert audio plug-in-tól, hogy segítségével interaktív zenét ágyazhatunk web-lapjainkba, azaz különböző eseményekhez más és más hangeffektusokat rendelhetünk.

Három dimenzióban

A háromdimenziós virtuális világokat leíró fájlok, azaz a VRML-dokumentumok megjelenítése meglehetősen bonyolult, ezért külön plug-in-t igényelnek. A VRML (Virtual Reality Modeling Language) a térbeliség lehetőségét adja a kezünkbe.

COSMO PLAYER
http://cosmosoftware.com/
A Silicon Graphics cég által fejlesztett Cosmo Player a legelterjedtebb, legismertebb VRML-böngésző-program. Nem véletlenül: terjedelme nem túl nagy, telepítése gyors, használata egyszerű – egyszóval kézreáll.

Esztétikus dokumentumok

Sok olyan dokumentumformátum létezik, amely még az internet robbanásszerű elterjedése előtt vívta ki a felhasználók elismerését. Gondoljunk csak az Excel táblázatokra, a Word dokumentumokra, vagy a jó öreg DBase állományokra. A web térhódításával egyidejűleg jelentkezett az igény ezek on-line megjeleníthetőségére. Születtek is megoldások szép számmal, de a legelegánsabb mégis talán a PDF-dokumentumokat megjelentő Acrobat Reader.

ACROBAT READER
http://www.adobe.com/prodindex/acrobat/readstep.html
Az Acrobat Reader plug-in a PDF (Portable Document Format) formátumú dokumentumok online böngészését teszi lehetővé. Az Adobe cég által meghonosított formátum a nyomtatott dokumentumok esztétikus megjelenését és az elektronikus dokumentumok könnyű kezelhetőségét ötvözi magában.

Multimédia

A hálózati és a multimédia-technológia közeledése minden jel szerint forradalmi változásokat okoz majd. A Macromedia cég olyan sikeresen ültette át multimédiás tapasztalatait a webre, hogy már ma ízelítőt kaphatunk a jövő technológiájából. Persze egyelőre fontos, hogy elegendő jóindulattal szemléljük a produkciókat.

SHOCKWAVE
http://www.macromedia.com/
A Macromedia cég lassanként szabvánnyá váló plug-in-ja. A jó minőségű multimédia elemek webes megjelenítésének elsőszámú eszköze. Olyan cégek használják web-lapjaikon, mint a CNN, a Warner Brothers Records, a Sony vagy a Paramount. A játékoktól kezdve a sakkig mindenféle alkalmazást készítettek már a segítségével. A shockwave-es alkalmazások meggyőző gyűjteménye található a *http://www.shockrave.com/* címen.

Közösségek a világhálón

Az interneten barátságok, szerelmek szövődnek, házasságok köttetnek és bomlanak fel, baráti csoportok alakulnak, vallások születnek, városok, országok keletkeznek és népesülnek be anélkül, hogy a közösségek tagjai akár egyszer is személyesen találkoznának. „A virtuális közösségek olyan társadalmi csoportosulások, amelyek akkor keletkeznek a neten, amikor megfelelő számú ember vesz részt egy diskurzusban, megfelelő mennyiségű emberi érzéssel telítve azt, és így a személyes kapcsolatok hálózatát hozza létre a cybertérben" – állítja Howard Rheingold amerikai társadalomkutató.

Arról, hogy átok-e vagy áldás a virtuális közösségekhez való tartozás, megoszlanak a vélemények. Az ellenzők gyakran rámutatnak a jelenség személyiségtorzító hatásaira – különösen a „valós" társadalomból való kilépés veszélyeire. A szimpatizánsok szerint viszont a virtuális közösségek nemcsak pótolhatják az igaziak esetleges hiányát, hanem ki is teljesíthetik azokat: új kalandra, eddig nem ismert vizekre csábítanak.

A kezdetek

A virtuális közösségek története szinte egyidős az internet kialakulásával, és magán viseli a világháló fejlődésének minden jegyét. Néhány évtizede, amikor az internet csak maroknyi tudományos kutató és programozó játékszere volt, a puszta „bedrótozottság" ténye formálta a közösségeket – ha valakinek volt internetes kapcsolata, szinte automatikusan a csapat részévé vált. Mára a virtuális közösségek jócskán elkülönültek egymástól, egyrészt a tagok nyelve, személyes érdeklődési köre és életkora, másrészt pedig az általuk használt internetes „kommunikációs csatorna" szerint.

Az internetes közösségek akkor kezdtek életre kelni, amikor technikailag lehetővé vált, hogy egyetlen elektronikus üzenetet többeknek is el lehessen küldeni. Egy anekdota szerint az első eset 1965-ben a Massachusetts Institute of Technologyn (MIT) történt. Az ottani számítógépes rendszer alkalmas volt ugyan „tömeges" üzenetek küldésére, de a lehetőséget vészhelyzetekre korlátozták. Egyszer aztán az egyik programozó a szabályt felrúg-

Csevegés magyar módra

A magyar chat-csatornákon csevegő csapat „nem igazán közösség szociológiailag, de több, mint tömeg", állítja Satya egy privát chat-csatornán lezajlott beszélgetésben.

Satya 43 éves középiskolai magyartanár, aki bevallása szerint 2-3 hónapja átlagosan 1-2 órát cseveg mindennap. „Én majdnem narkónak érzem", mondja Satya. „Néha baromira elvisz a munkámtól." A számítógép előtt elvesztegetett időért cserébe Satya szerint „irtó jókat lehet beszélgetni" és bár neki nincsenek igazi barátai a chaten, mégis sokakat ismer, és vannak, akiket kifejezetten szeret. A „belső kört", akiket jól ismer, 5-10 fősre becsüli.

Pitykéné Pumukli viszont nemcsak virtuális barátokat, hanem még férjet is szerzett magának. Csaknem egy hónapja ismerte meg jövendőbelijét, Pitykét, a chaten. Egy nap múltán összeházasodtak, és azóta büszkén viseli virtuális férje nevét. Pumukli, aki 29 éves és egy egyetemen dolgozik, élénken emlékszik az eseményre – végül is ez volt az első esküvő az életében. A sztori szaggatottan, soronként bontakozik ki a képernyőn:

„Óvott, és kiállt mindenkiért. Mindenki befért a szívébe ", mondja Pitykéné Pumukli a kapcsolat kezdetéről. „Aztán elkezdett udvarolni. Az is szép volt, bár kicsit irányítani kellett. Küldött virágot, meg ahogy az ember szóban teszi: szép a szemed, kedves vagy, meg hasonlók. Az egész heccnek indult, a többiek meg fűtötték Pitykét, hogy kérje meg a kezem. Aztán meg engem, hogy mondjak igent. Én + igent mondtam. Thuthu volt a pap, Pepe az orgona. Násznép + lakodalom + minden. Mi elmentünk nászútra léghajón, a többiek meg lakodalmaztak."

Az előbbi virtuális házasság valóságba való átültetése meg sem fordult Pitykéné Pumukli fejében. „Ez játék. Annak is indult, és az is marad. Ne feledd, hogy mi felnőttek vagyunk." Ráadásul Pumukli tapasztalatból tudja, hogy akár egy telefonbeszélgetés is sok mindent elronthat. Egyszer beszélt egy szimpatikusnak tűnő chat-partnerével telefonon, de csalódás lett a vége. „A neten sokkal színesebb egyéniségnek tűnt", mondja. „És persze ez az én fantáziám hibája. A hangjában is csalódtam."

Ironikus módon Satya és Pitykéné Pumukli sem járult hozzá „valódi", azaz a chat-en használatos log-in nevének közléséhez. Mindketten azt mondták, tartanak attól, hogy kiderül, munkaidőben csevegnek, és féltik az állásukat...

va minden, a rendszerhez kapcsolt munkatárs által olvasható üzenetet küldött, ami így kezdődött: „Nincs út a békéhez. A béke az út."

Levelezőlisták

Állítólag ez a csíny indította útra a levelezőlistákat, köztük a mára legendássá WELL-t (Whole Earth 'Lectronic Link), majd később a magyar listák öregapját, a HIX-et (Hollósi Information Exchange). Manapság sok tízezer lista létezik, s bár ezek alapvető célja az információcsere, a résztvevők a megmondhatói, a személyes kapcsolatok milyen izgalmas szövedéke jön létre a részvétel során.

A listákra való feliratkozás és a későbbi használat meglehetősen egyszerű. Általában egy e-mail-címre (a HVG Online Fórum lista esetében például a maiser@hvg.hu-ra) elküldjük a „subscribe" vagy „sub" üzenetet. Ezzel „előfizettünk" a listára, és e-mail-címünkre kis idő múltán megérkeznek a mások által feltett üzenetek. Ha mi is közölni szeretnénk valamit a többiekkel, egy másik címre (például a forum@hvg.hu-ra) írunk – ezt minden feliratkozott megkapja, természetesen e-mailben. Ha szeretnénk „leiratkozni" a listáról, ismét az első (például maiser@hvg.hu) címre küldjük el az „unsubscribe" vagy „unsub" üzenetet. A metódus a lista fenntartója által használt programtól függően változhat, ezért érdemes az első (itt: maiser@hvg.hu) címre egy „help" tartalmú üzenetet küldeni.

Diskurzus a Useneten

A virtuális közösségek kialakulásának másik terepe a Usenet, ami tematikusan rendszerezett hírcsoportok (newsgroupok) összessége. A Useneten sok millióan beszélgetnek egy-egy őket érintő témáról – a választék a makrogazdaságtól a miniatűr modellek készítéséig terjed. A hírcsoportokban az üzeneteket ún. „thread"-ekbe rendezve olvashatjuk, ami jól követhetővé teszi a diskurzust és szinte csábít a hozzászólásra.

A Usenet használatához szükséges egy „hírcsoportolvasó" (newsgroup-reader), ami csaknem minden webböngészőben megtalálható (a Netscape újabb változataiban ezt „Collabra Discussion Groups"-nak, a Microsoft Internet Explorerben pedig „Internet News"-nak hívják). Az elérhető hírcsoportok listáját internet-szolgáltatónk révén kapjuk meg. A szimpatikusnak talált csoportokba a „subscribe" ikonra való kattintással léphetünk be, az üzenetküldésre pedig a „Post" szolgál.

Csakúgy, mint a valós világban, a listákon és a hírcsoportokban is kialakulnak a vezéregyéniségek, a követők, a szakadárok, valamint „holdudvar". Szociológusok szerint a csoportok legtöbbje keresztülmegy olyan szakaszokon, mint a kezdeti eufória, az aranykor vagy a krízis, mely néha a közösség felbomlásához vezet. Érdekes tény az is, hogy a „valós" társadalmi csoportokhoz képest a virtuális közösségekben elért tekintély jóval inkább az érdemeken, semmint a társadalmi státuson alapul.

Chat, azaz csati

A levelezőlisták és a hírcsoportok közös hátránya, hogy nem teszik lehetővé a valós idejű kommunikációt: erre megoldás az online chat (csevej, magyar becenevén: csati). A chat-oldalakon az üzenetek szinte azonnal (az egyes csatornák túlterheltsége esetén néhány másodperces késéssel) láthatóvá válnak az összes résztvevő számára. Az üzenetek a belépéskor választott tetszőleges névvel együtt jelennek meg – innen tudni, mikor ki beszél. Ha valakihez úgy szeretnénk szólni, hogy a többiek ne lássák, a legtöbb chaten „suttoghatunk", esetleg külön ablakot nyithatunk. A valós idejű chat tagadhatatlanul felszínesebb, mint az egy-egy adott témában folytatott, hosszú ideig folyó diskurzus; cserébe viszont a felhasználó az azonnaliság élményével gazdagodik.

A ma is használatban lévő IRC (Internet Relay Chat) volt az első széles körben ismert szoftver, amely lehetővé tette azt, hogy egyszerre többen is „beszélgessenek" egymással a virtuális tér egy adott pontján. Az IRC nehézkessége ellenére óriási karriert futott be, amit többek között a tematikus csatornáknak és viszonylagos gyorsaságának köszönhetett. Az IRC-hez ráadásul még böngésző sem kell – elég egy mezei internetes kapcsolat és a számítógépünkön futó úgynevezett IRC-kliens szoftver, Windows operációs rendszer esetében például az mIRC.

Csevej-helyek itthon és külföldön	Leggyakrabban használt nyelv	Technika	Saját szoba	Privát csevej
Népszabi Online Szövegláda *http://www.nepszabadsag.hu/nepszabi/szoveglada/default.asp*	Magyar	Html	Nincs	Nincs
Tétova Teve Club (TTC); Danubius Cappuccino *http://www.napfolt.hu/ttc/java/chat/index.html*	Magyar	Java	Nincs	Van
Accent TalkCafé *http://www.accentcomm.com/talkcafe/*	Magyar	Java	Nincs	Nincs
Interpest *http://www.interpest.com/chat.html*	Magyar	Java	Nincs	Van
The Palace *http://www.palacespace.com/discover/try/index.html*	Angol, francia	Java vagy letöltendő	Nincs	Van
Yahoo Chat *http://chat.yahoo.com/*	Angol	Java	Van	Van
Olean Chat *http://www.communitynetllc.com/webchat.htm*	Angol	Java	Van	Van

A program indítása után megadjuk annak az IRC-szervernek nevét, amelyhez kapcsolódni kívánunk (pl. irc.bme.hu), majd kiválasztjuk azt a csatornát, amelyiken beszélni szeretnénk. Az adott szerveren elérhető csatornákról a /list parancs tájékoztat. Az IRC hátránya, hogy a korszerűbb, html és Java-alapú chatekhez képest nem kifejezetten felhasználóbarát, és számos parancsot kell hozzá bebiflázni.

A The Palace egyik látogatója üdvözli a HVG-kalauz az internethez olvasóit

A world wide web terjedésével jelent meg kilencvenes évek első felében a html-oldalakról is elérhető chat, amely talán a legdemokratikusabb, és mindenképpen az egyik legnépszerűbb kommunikációs forma, persze a maga hátulütőivel.

Magyar csevej

Az egyik legjobb példa az utóbbi években egyre színesedő magyar chat-színtér. Végy egy-egy tucat tanárt, mérnököt, rendszergazdát, irodai alkalmazottat és néhány tinédzsert, szabadítsd be őket egy „szobába", és kösd ki a szabályt: nincs szabály. Mindenki azt mond, amit akar, és annyiszor, ahányszor csak kedve tartja.

Jóllehet a végeredmény első látásra riasztóan kaotikus, a cikk írásakor a Top 100 nevű magyar weboldal-népszerűségi listán az első 20 helyezett között két olyan site is helyet kapott, amely népszerűségét nagy valószínűséggel az oldalain ajánlott chat-szolgálatnak köszönheti: a Tétova Teve Club (TTC AtomChat) és az Accent Communications (Accent TalkCafé).

A chat egyik legfőbb vonzereje az anonimitás: míg a levelezőlistákon és hírcsoportokban az e-mail-cím bizonyos mértékben elárulja az ember kilétét, az online csevej viszonylagos vagy teljes névtelenséget biztosít. A chat-en mindenki olyan bőrbe bújik, amilyenhez éppen kedve van; Kovács József nyugalmazott főkönyvelő hétfőn lehet Dörgő Villám, kedden Tapsifüles, szerdán pedig akár SpiceGirl is...

A magyar chat-oldalakon lezajló esküvők, temetések és többszereplős melodrámák résztvevői persze inkább a kemény maghoz tartoznak: ők azok, akik éjjel-nappal a csatin lógnak; akik ismertek, mert ritkán változtatják becenevüket (és ezzel virtuális identitásukat); és akik – horribile dictu – a valós életben is találkoztak már egymással (ez utóbbi haditettre az amerikai szakirodalom külön rövidítést kreált: IRL, „in real life", a valós életben.)

Szövegben és képben

Megjelenését tekintve a legtöbb chat szöveges alapú. Technikailag a legelterjedtebbek a Java programozási nyelvre épülő chatek: ennek oka a vitathatatlan gyorsaság, a könnyű kezelhetőség, illetve a különszolgáltatások. A jobb chateken letilthatjuk azt, akinek a mondandója untat vagy zavar, és képet vagy hangot is küldhetünk a szöveg kíséretében. A html-re épülő chatek ezzel szemben lassúak és kevés extrát nyújtanak, viszont még Javát támogató böngésző sem kell hozzájuk.

Léteznek olyan chat-oldalak is, például a The Palace, amelyeken a résztvevők ún. „avatar"-ja (grafikus reprezentációja) is megjelenik, és egy kiválasztott környezetben – az utcán, egy bárban, vagy akár a pokolban – beszélget a többiekkel. A grafikus chatek lehetőséget nyújtanak arra, hogy a társalgás során metakommunikációs eszközöket is bevessünk: odamehetünk valakihez, leülhetünk mellé, mosolygós vagy szomorkás ábrázatot ölthetünk és rágyújthatunk egy jófajta szivarra is.

Az internetes közösségek talán legfejlettebb, de mindenképpen az egyik legérdekesebb formái a virtuális országok és városok, amelyekben a szerepjáték keveredik az intellektuális kalanddal és a közösségbe tartozás által nyújtott élménnyel. Az egyik legsikeresebb ezek közül a történelmi köntösbe bújtatott AncientSites, ahol hét virtuális város (többek között Róma, Athén, Babilon és New York) polgáraivá válhatunk, csatlakozván a már regisztrált 35 000 lakoshoz.

Belépéskor egy már létező család tagjaivá válunk, keresztnevet és foglalkozást választunk magunknak, és azonnal saját „házat" kapunk, amelynek ajtaján személyre szabott üzenettel csalogathatjuk be az oda tévedőket. Az AncientSites-on folyamatosan látjuk, ki van éppen rajtunk kívül a városban, sőt üzenetet vagy táviratot is küldhetünk a többieknek. Vetélkedőkön vehetünk részt, a sikerért pedig pénz jár, és természetesen az öröm, amit akkor érzünk, amikor nevünk egy gratuláció kíséretében megjelenik a site nyitólapján...

Vajda Gábor <vajdag@hvg.hu>

Érdekes lehet

The Well
http://www.well.com/

HVG Online Fórum levelezőlista
http://www.hvg.hu/forum/

Hollósi Information Exchange
http://www.hix.com/

AncientSites
http://www.ancientsites.com/

Internetto levelezőlista
http://www.internetto.hu/

Részletes, magyar nyelvű segítség az IRC használatához; IRC-linkek
http://irc.dunanet.hu/

Az mIRC kliensprogram legújabb, 5.31-es változata is letölthető az mIRC oldalain
http://www.mirc.co.uk/

A tudás hatalmas tárháza

Az internetet a tudás tárházaként, egyetlen hatalmas enciklopédiaként is értelmezhetjük. Képzeljünk el egy hatalmas lexikont, amelynek címszavai egyre sokasodnak, illetve a címszavak után található tartalom napról napra, percről percre bővül!

A leghatalmasabb nyomtatott enciklopédiák szerkesztése egy bizonyos ponton lezárul, ezért a tudomány, az emberi tudás és kultúra adott pillanatbeli állapotát tükrözi egészen az új kiadás megjelenéséig. Az interneten ezzel szemben szakadatlanul nő az információ mennyisége, ennek az enciklopédiának a szerkesztése soha nem fejeződik be, tehát mindig a tudomány és kultúra legfrissebb állapotát mutatja. Írói, szerkesztői, az internetes közösség tagjai, mindenki, aki az interneten publikál, hozzáférhetővé tesz saját maga vagy mások által készített anyagokat. Csakhogy, míg a nyomtatott lexikonok esetében szerkesztők és kontrollszerkesztők gondoskodnak arról, hogy hitelt érdemlő és magas színvonalú anyagok kerüljenek a lapokra, az internetes tudástár gyakorlatilag kontroll nélkül bővül. Itt valószínűleg bármely témakörben kutakodunk, óhatatlanul találunk színvonalas és gyenge munkákat, hiteles szellemi termékeket és teljességgel megalapozatlan agyalmányokat egyaránt.

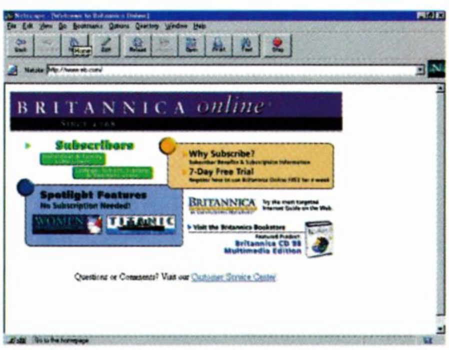
Hatalmas tudás- és információmennyiség halmozódott-halmozódik fel tehát az interneten. Az információ értékét és hitelességét ráadásul igencsak megnöveli, hogy ebben az enciklopédiában a hivatkozások és a lábjegyzetek aktív linkek formájában szerepelhetnek. Ez annyit jelent, hogy ha mondjuk egy tanulmány írója a londoni Natural History Museum gyűjteményét említi, a megfelelő hivatkozás *http://www.nhm.ac.uk/* beszúrásával a múzeum web-oldalaira irányíthatja olvasóit. A world wide web ráadásul azt is lehetővé teszi, hogy ezt a hatalmas digitális enciklopédiát bőségesen illusztrálják álló és mozgó képekkel, hanggal, azaz multimédiás alkalmazásokkal.

Fordítóprogramok

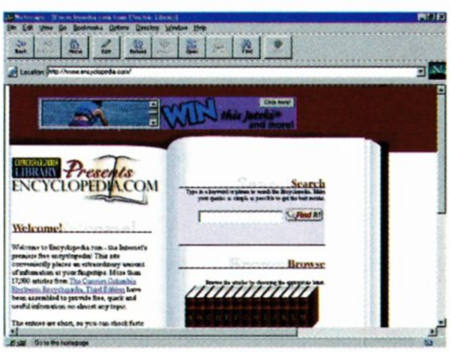
Mivel az internetre kerülő anyagok írói az egész világra kiterjedő internetes közösség tagjai, ez a lexikon nem egyetlen nyelven íródik, jóllehet az internet uralkodó nyelve az angol, és sokan igyekeznek ezen a nyelven is hozzáférhetővé tenni anyagukat. Ennek a nyelvi akadálynak a leküzdésére születtek és születnek az olyan – egyelőre még csak igen korlátozottan felhasználható – fordítóprogramok, mint például a Systran *http://www.systransoft.com/,* amely angolról spanyolra, franciára, németre, olaszra és portugálra, illetve spanyolról, franciáról, németről, olaszról, portugálról és oroszról angolra fordítja az egyes websiteokon talált anyagokat. Sőt ha az AltaVista keresőprogramot használjuk, a találatok mellett megjelenik a „translate" felirat, amely lehetővé teszi, hogy egyből a felsorolt nyelvek egyikén ismerkedjünk a site tartalmával – igaz, igencsak gyenge gépi fordításban, amely azonban arra jobbára alkalmas, hogy a témát egyébként ismerők fogalmat alkossanak arról, mi is áll az eredetiben.

A Systran fordító-site nyitóoldala

Az Encyclopaedia Britannica online

Egy web-enciklopédia: Encyclopedia.com

Enciklopédiák

Természetesen a világhálón azok a helyek is megtalálhatók, amelyek szűkebb értelemben véve enciklopedikus vagy lexikonszerű ismereteket, adatokat kínálnak. Mi más is jöhetne elsőnek szóba, mint az Encyclopaedia Britannica folyamatosan frissített online változata. Csakhogy egyheti ingyenes kipróbálás után az EB Online *http://www.eb.com/* használatáért fizetni kell, mégpedig havi nyolc dollár ötven centet, illetve évi nyolcvanöt dollárt.

Léteznek kifejezetten az internetre szerkesztett enciklopédiák, mint az Encyclopedia.com *http://encyclopedia.com/* valamint speciálisan egy-egy témakört lefedő enciklopédiák, mint a filozófiáról szóló The Internet Encyclopedia of Philosophy *http://www.utm.edu/research/iep/*, vagy a számítógépes vírusokat leíró Virus Encyclopedia *http://www.symantec.com/avcenter/vinfodb.html.*

Egy kis ízelítő

Következzék most némi ízelítő mindabból, amit új enciklopédiánk, az internet kínál (a válogatás a HVG Online „Webvilág” című rovatának anyagából készült)

Könyvtárak

A washingtoni Kongresszusi Könyvtár
http://lcweb.loc.gov/

Magyar Elektronikus Könyvtár
http://www.mek.iif.hu/mekcim.html

British and Irish Authors on the Web
http://lang.nagoya-u.ac.jp/~matsuoka/UK-authors.html.

Szótárak

Magyar–angol szótár
http://www.sztaki.hu/services/dictionary/upframe.hu.html

Japán–magyar szótár
http://www.dote.hu/~aikido/dict.html

A Roget's angol nyelvű szinonimaszótár
http://www.thesaurus.com/

A Webster's Dictionary, egynyelvű angol szótár
http://www.m-w.com/dictionary

Gazdasági enciklopédia angolul
http://www.euro.net/innovation/Finance_Base/Fin_encyc.html

Matematika

Matematikai táblázatok, függvények
http://www.sisweb.com/math/tables.htm.

Fizika

Program- és szöveggyűjtemény fizika iránt érdeklődőknek
http://www.physicsweb.com/

Földrajz

Világ-, regionális és országtérképek a National Geographic népszerű site-járól
http://www.nationalgeographic.com/resources/ngo/maps/

Magyarország egésze, városai, kisebb települései és régiói
http://lazarus.elte.hu/hun/hunkarta/kezdo.htm

Anatómia

A Szent-Györgyi Albert Orvosi Egyetem site-járól
http://www.morpho.szote.u-szeged.hu/anatomy/teaching.htm

A Columbia Healthcare Corporationtól
http://www.medtropolis.com/vbody/

Történelem

Rengeteg link lenyűgözően gazdag forrásokhoz a Yahoo!-tól
http://www.yahoo.com/Arts/Humanities/History/

Zene

Komolyzene
http://www.classical.net/music/
http://www.operabase.com/

Dzsessz
http://www.operabase.com/
http://www.jazznet.com/right.htm

Könnyűzene
http://www.music.hu/
http://www.firstmusic.com/fm_info.html
http://www.mtv.com/

Hírből sohasem elég

Ami az aktuális híreket, információkat, hírarchívumokat illeti, a web igazán elkényezteti a kutakodókat. Szinte a világ minden országáról találhatunk napi híreket valamilyen nagy nyelven, többnyire angolul. Eltérnek viszont a site-ok abban, milyen feltételekkel engedik be a látogatót a oldalaikra.

Napilapok a weben

A Washington Post napi híreit anyagait és archív adatbázisát minden procedúra nélkül ingyen olvashatjuk *http://www.washingtonpost.com/* a Financial Times *http://www.ft.com/* feltesz néhány kérdést, mielőtt regisztrálja az olvasót, aki attól fogva név és jelszó alapján léphet be a sitera szintén ingyen. Mindent pénzért ad viszont a Wall Street Journal *http://www.wsj.com/*. A HVG Online-on található a „Világ országai" című *http://www.hvg/plusz/vilag* adatbázisban egyéb információk mellett az egyes országok főbb webes napi hírforrásait is felsoroljuk.

A magyar vonatkozású hírekről szólva: a HVG Online-on reggelenként ingyenesen és regisztráció nélkül elérhető egy magyar nyelvű hírösszefoglaló és egy rövid angol nyelvű sajtószemle (az előbbi a *http://www.hvg.hu/plusz/sajtosz/index.htm*, az utóbbi a *http://www.hvg.hu/english/hac/fresh.htm* címen olvasható), valamint a Budapesti Értéktőzsde eseményeiről készült jelentés a *http://www.hvg.hu/bet/index.htm* címen. Sokféle színes és fontos napi hírt találhatunk az iNteRNeTTŐn *http://www.internetto.hu/* is.

Tartalmának egy részét ingyen adja az MTI *http://www.mti.hu/* bizonyos szolgáltatásaiért azonban fizetni kell. Több magyar napilap ad napi válogatást aktuális számából. Ilyenek például a Népszabadság, *http://www.nepszabadsag.hu/*, a Magyar Hírlap, *http://www.mhirlap.hu/*, a Magyar Nemzet *http://www.magyarnemzet.hu/*, a Népszava *http:/www.nepszava.hu/*, a Napi Gazdaság *http://www.fornax.hu/napi/* a Világgazdaság *http://www.vilaggazdasag.hu/*, vagy a Dunántúli Napló *http://www.baranyanet.hu/dn/*.

A magyar nyelvű vagy legalábbis magyar vonatkozású internetes hírforrások átfogó listáját találhatjuk az Euroweb site újságosstand című oldalain *http://home.euroweb.hu/stand/* Nemzetközi méretekben ugyanezt teszi többek között az Online Newspapers című site *http://www.webwombat.com.au/intercom/newsprs/index.htm*.

A napi hírforrások között kell még megemlítenünk a különböző hírleveleket, amelyek, ha pénzért vagy ingyenesen megrendeljük őket, e-mail formájában érkeznek elektronikus postaládánkba. Kitűnő példa erre a Netscape In-box direct című szolgáltatása.

Tv, rádió, teletext

A televízió híradók, a rádiós hírek, a teletext és az internet kereszteződéséből születtek az olyan szolgáltatások, mint az amerikai CNN televíziós hírcsatorna két rendkívül informatív web-kiadványa – az általános hír-site a *http://www.cnn.com/* és az üzleti híreket közlő *http://www.cnnfn.com/* –, az ugyancsak amerikai NBC web-site-ja a *http://www.msnbc.com/* vagy a Duna televízió web-es változata *http://www.dunatv.hu/*, valamint az MTV teletext oldalainak webes megjelenése *http://www.teletext.hu/*.

Állandó magyar nyelvű hangos hírforrásként szolgálnak az egyes rádióállomások weben is élőben hallgatható műsorai, például a Juventus *http://www.juventus.hu/*, a Rádió Bridge *http://www.datanet.hu/cgi-bin/datanet/ram/danubius.ra* vagy a Tilos Rádió *http://tilos.datanet.hu/* adása.

Kozma Zsolt <kozma@hvg.hu>

Hódít az online kereskedelem

Egyetemi kutatók azért találták ki a world wide web-et, hogy dolgozataikat szélesebb körben publikálhassák. Mára pedig szemtanúi vagyunk, ahogy az üzletemberek kereskedelmi eszközként használják az internetet, s a fogyasztók éppen kezdik megtanulni, hogyan vásárolhatnak olcsón a világhálón.

Az internetes kereskedelem persze még meglehetősen új jelenség, és sajnos egyelőre nem olyan egyszerű, mint lennie kellene. Ám ez csak idő kérdése. Vállalkozók és kereskedők dollár- és forintszázmilliókat költenek arra, hogy az internetet hatalmas forgalmú elektronikus piaccá változtassák.

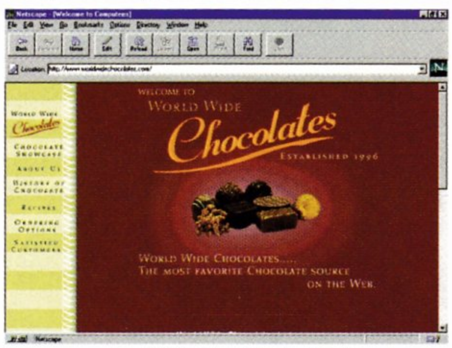
Természetesen nem minden áru és szolgáltatás teljesen alkalmas arra, hogy online kereskedjenek vele, azonban egy emberöltőn belül az internetes kereskedelem valószínűleg számos hagyományos kereskedelmi csatornát felvált majd, és elképesztő méretű kereskedés színtere lesz. Némi gyakorlattal bárki használhatja majd az internetet online vásárlásra.

Amennyiben már tudjuk használni az internetet, mindössze egy hitelkártyára van szükségünk, hogy legtöbb vásárlásunkat elintézhessük. Csakhogy nem minden ma forgalomban lévő kártya alkalmas erre a célra. Olyan kártya kell, amit Magyarország határain túl is elfogadnak. Ha nem vagyunk benne biztosak, hogy a kártyánk külföldön is érvényes, kérdezzük meg a kibocsátó bank illetékesétől. Pillanatnyilag ugyan a hitelkártyáról történő fizetés a legelterjedtebb módszer az interneten – ám távolról sem ez az egyetlen lehetőség.

Egyáltalán nem meglepő, hogy a legtöbb online megvásárolható árut egyesült államokbeli székhelyű cégek forgalmazzák. Európában még nem túlzottan terjedt el a vásárlásnak ez a módja, s ami Magyarországot illeti, a dolog kifejezetten gyerekcipőben jár. Ez azonban semmiképpen sem jelenti, hogy el vagyunk zárva az online vásárlás lehetőségétől. Attól függően, mit szeretnénk vásárolni, kedvezőbb árakat vagy legalábbis szélesebb választékot találhatunk az interneten. A dolog hátránya persze, hogy az árut az USA-ból kell Magyarországra szállítani, ami pluszpénzt és némi várakozást követel.

A világ legnagyobb internetes könyvesboltja, az amazon.com

Innen csokoládét is küldhetünk szeretteinknek

Számítógépvásárlásnál hasznos lehet a netbuyer.com ajánlata

Ennek ellenére bizonyos esetekben még így is jócskán megérheti.

Egy nemrégiben elvégzett gyorsfelmérésből kitűnik, hogy a magyarok szerint a zenei CD-k és az angol nyelvű könyvek azok a termékek, amelyekhez legelőnyösebben hozzájuthatnak, ha online vásárolnak. A legjobb online-boltok kínálata egyszerűen lenyűgöző – messze meghaladja a legnagyobb magyar kereskedőkét. Az árak kedvezőek, és általában könnyű megtalálni, amit keresünk. A szállításból adódó többletköltségeket és kényelmetlenséget ellentételezi, ha nagyobb mennyiséget rendelünk.

Boltlisták

A legjobb, ha USA-beli internetes bevásárló körutunk kiindulási pontjául a Yahoo!-t választjuk. Online boltokra úgy bukkanhatunk, ha végigböngésszük az effajta boltokról készült listákat, vagy ha a keresőprogramba beírjuk a megfelelő tárgyszót vagy kifejezést. Van azonban még egy lehetőség, nevezetesen, hogy a Yahoo! által összeállított Visa Shopping Guide linkjeit követjük.

A Visa Shopping Guide huszonhat kategóriába csoportosítja az online vásárolható termékeket az „Apparel"-től (ruházat) a „Wine&Spirits"-ig (bor és egyéb szeszes italok). Minden kategóriában megtaláljuk az adott termékkel kereskedő online-üzletek listáját, valamint olyan linkeket, amelyeket követve a termékkel kapcsolatos információk webes forrásaihoz juthatunk. Egyes kategóriákban még az áruk árait is összehasonlíthatjuk. A Yahoo! vetélytársa az Excite is kínál hasonló szolgáltatást. Ez utóbbit a MasterCard szponzorálja.

A web magyar sarka kevesebb lehetőséget kínál online vásárlásra. A

legfejlettebb üzlet az iNteRNeTTo áruháza amelyet az Inventra üzemeltet. Az áruház mintegy ezerötszázféle terméket kínál hét kategóriában. Az iNteRNeTTo szerint az áruház nyereséges ugyan, ám a még meglehetősen alacsony kereslet az új termékekre és akciós árakra összpontosul. Ez általában is jól jellemzi a magyar keresletet, lévén, hogy az iNteRNeTTo az egyik legnépszerűbb magyar web-site. Van még néhány magyar online-bolt, ezek főként könyveket, CD-ket és számítástechnikai termékeket árulnak.

Kereskedelmi trendek

A magyarországi online-piac az internet-felhasználók számának emelkedésével arányosan fog nőni. Ezzel párhuzamosan a helyi kereskedők is megtanulhatják majd az online kereskedelem szabályait. Az online kereskedelmet pillanatnyilag szinte teljes egészében amerikai kereskedők bonyolítják. Ők több szempontból eleve előnnyel indulnak a versenyben: hatalmas belső piac, erős gazdaság, számítógép-használathoz szokott népesség – hogy csak a legfőbbeket említsük. Az egyesült államokbeli tapasztalatok azonban hamarosan Magyarországon és szerte a világon hasznosulnak majd.

Magyarországon biztató trendek figyelhetők meg az online kereskedelemben. Az 1997 őszén végzett NetStart-felmérés szerint a magyarországi internet-felhasználók több mint fele használta már a világhálót arra, hogy vásárlással kapcsolatos döntést hozzon, és tizenkét százalékuk vásárolt is már online. Az is említésre méltó tény, hogy a magyar internet-felhasználók 27 százaléka nő, ugyanis világszerte a kiskereskedelmi forgalom nagyobb részét a nők vásárlásai adják. Az a tény tehát, hogy a nők az interneten is egyre aktívabban jelen vannak, arra utal, hogy a net a kezd a kereskedelem meghatározó csatornájává válni.

Mennyire biztonságos?

Arra a kérdésre, hogy miért nem vásároltak még az interneten, egy közelmúltban végzett magyar felmérés résztvevői első helyen azt válaszolták, hogy még nem találtak olyan árucikket, amit érdemes lett volna így megvenniük. A második számú ok, amiért még nem vásároltak online, az volt, hogy úgy vélték: a dolog nem eléggé biztonságos. „Biztosan veszélyes a hitelkártyánk számát beírni a számítógépbe és az interneten elküldeni" – gondolták. Az újságok tele vannak történetekkel arról, hogy hackerek feltörték a számítógépek védelmét, mások információt loptak, vagy éppen bankot károsítottak meg. Nem csoda, hogy az átlagos internet-felhasználó bizalmatlan.

Megnyugtató hírem van számukra. Nem tudok egyetlen olyan esetről sem, amikor interneten vásárlók hitelkártyaszámait hackerek ellopták volna és kifosztották volna őket. Természetesen ez nem jelenti, hogy nem történhet ilyesmi. A valószínűsége azonban rendkívül csekély, sokkal kisebb, mint annak, hogy turistaidényben az embert a Váci utcában kirabolják a zsebtolvajok.

Ennek ellenére körültekintően kell eljárnunk. A hackerek nem jelentenek ugyan komoly veszélyt, egyes kereskedők azonban igen. Az Egyesült Államok Kereskedelmi Minisztériuma 1997-ben négyszáz olyan esetet derített fel, amikor online-kereskedők megkárosították a vevőket. Mivel viszonylag olcsó dolog web-site-ot építeni, ezt gyakorlatilag bárki megteheti. A kibertérben mindenki számára megvan a lehetőség, hogy neve mások elől rejtve maradjon, s ezt lelkiismeretlen kereskedők ki is használhatják. Az internet mára virágzó piaccá vált, amely tolvajok és a gazemberek számára ugyanúgy vonzó, mint a becsületes kereskedők számára.

Szerencsére a tisztességes kereskedőket viszonylag könnyű megkülönböztetni a tisztességtelenektől. A legfontosabb ismérv a márkanév. Általában megbízhatunk a hagyományos kereskedelemből ismert nevekben. Ezt felismerve sok hagyományos kereskedő fektet manapság pénzt abba, hogy a bevezetett termékek nevét az interneten is kamatoztassa. A népszerű márkákat kínáló üzletek már

Szubjektív ajánlat

Flowers Trans-world International (FTD)
http://www.ftd.com/
Sajnos azok közé tartozom, akiknek az utolsó percben jut eszükbe, hogy szerettüknek még nem vettek születésnapi ajándékot. Ilyenkor nagyon is kapóra jön, hogy a web segítségével virágot küldhetek az USA-ban élő anyámnak és húgaimnak. Ők örülnek, én pedig rengeteg időt, rohangálást és idegeskedést megspórolok. Az FTD a rendelést követő első munkanapon bárhol – Magyarországot is beleértve – házhoz szállítja a csokrokat, ha New York-i idő szerint 17 óráig (Magyarországon tehát délelőtt 11-ig) rendelünk.

Auto-by-tel
http://www.auto-by-tel.com/
A Chrysler Motors jóslata szerint négy éven belül összes eladásainak 25 százalékát online fogja bonyolítani (1996-ban 1,5 százalék volt az arány). Az Egyesült Államokban igen komoly árengedménnyel vásárolhatunk autót online. Magyarországon ez még nem megy, de hasznos lehet összevetni az árakat.

NetBuyer
http://www.netbuyer.com/
Számítógépre vágyik? Nekem tavaly karácsonykor igen hasznosnak bizonyult a NetBuyer, amelynek segítségével több száz kereskedő árajánlatait hasonlíthattam össze, köztük olyanokét is, akiknek nincs önálló boltjuk a weben. Valószínűleg nem éri meg külföldről számítógépet vásárolni a web-en és azután Magyarországra szállíttatni és vámot fizetni, de a válogatásban sokat segíthet a NetBuyer.

Amazon Books
http://www.amazon.com/
A több mint egymillió különböző könyvet kínáló Amazon gyökeresen megváltoztatta korábbi könyvvásárlási szokásaimat. Még a tengerentúlról is érdemes könyvet vennem és Magyarországra szállíttatnom. Az Amazon szinte minden listán szerepel, ahol kereskedelmi siteokat sorolnak fel. Ez nem véletlen: az Amazon létrehozói meghatározó szerepet játszottak az internetes vásárlásnak mint szokásnak a kialakításában.

BuyDirect
http://www.buydirect.com/
Mac-felhasználóként gyakran gondot okoz, hogy a megfelelő szoftverhez hozzájussak Magyarországon. Ezen a site-on több száz PC- és Mac-programot találhatunk, és miután hitelkártyánkkal fizettünk, azonnal letölthetjük a kívánt programot. Egy nap unokáink kinevetnek majd, amikor azt meséljük nekik, hogy a mi időnkben még dobozokban árulták a szoftvereket.

World Wide Chocolates
http://www.worldwidechocolates.com/
Mindkét húgom imádja a csokoládét. Ennek a site-nak a segítségével kifejezetten jól tartom őket. Próbálják csak ki Önök is!

S. C.

sok pénzt fektettek abba, hogy megnyerjék a vásárlók bizalmát és hűségét. Ugyanakkor sok nagy márka termelői még nem állítottak fel webes márkaboltot, ami remek üzleti lehetőséget biztosít az olyan, csak interneten létező áruházaknak, mint az Amazon könyváruház.

A megbízhatóság egy másik fontos ismérve a profizmus. Nem könnyű pontosan meghatározni, mit is értünk profizmus alatt, mégis első látásra meg tudjuk állapítani, mi profi és mi nem. Egy jól megépített web-site gyorsan letöltődik (kevés rajta a grafikus elem), kristálytiszta, áttekinthető a tervezése, egyszóval azonnal sugallja, milyen terméket vagy szolgáltatást kínál a tulajdonos. Ideálisnak azt szoktuk tekinteni, ha maximum három kattintással megtaláljuk az információt, amit keresünk. Nem működő vagy elavult linkek láttán többnyire azonnal visszafordul a vásárló, csakúgy, mint amikor „under construction" (fejlesztés alatt) feliratra vagy grafikára bukkan.

És végül: sokat számít, ki ajánl egy webes boltot. Minden kereskedő, akit a Yahoo! vagy az Excite guide-ok felsorolnak, megbízható. Egy-egy téma köré szerveződő online fórumokon is megkérdezhetjük a résztvevőket, hogy melyik kereskedőt ajánlják és melyiket nem. (Ha magyarul nem találunk ilyen fórumot, nagyon valószínű, hogy angolul sikerrel járunk.) Ha egy webmaster linket ad egy kereskedőhöz, az jobbára azt is jelenti, hogy ajánlja az illetőt. Egy jó keresőprogram segít megszámolni, hány link mutat egy-egy kereskedő site-jára. Ha például az AltaVista keresőablakába beírjuk: link:www.merchant.com/, a program listázza az összes linket, amely merchant.com-ra mutat.

Az online vásárlásban megvan a lehetőség arra, hogy kényelmesen, széles választékból és kedvező áron vásároljunk. Ahhoz azonban, hogy ez a lehetőség Magyarországon is valóra váljon, itt is ki kell alakulnia egy önálló online-iparnak. A legtöbb ember szeret a saját nyelvén vásárolni és üzletelni olyan emberekkel vagy cégekkel, akik fizikailag is jelen vannak az országában. Éppen ezért nagyon fontos, hogy a magyar online-kereskedőket támogassuk azzal, hogy kipróbáljuk az általuk nyújtott szolgáltatásokat, és ha szükséges, javaslatokat is tegyünk arra, hogyan fejleszthetnék azokat. És még valami: ha jó tapasztalataink vannak az online vásárlásról, ne felejtsük el megosztani azokat barátainkkal.

Steven Carlson <steve@isys.hu>

Hol

k zdődik

az üzl t

jövőj ?

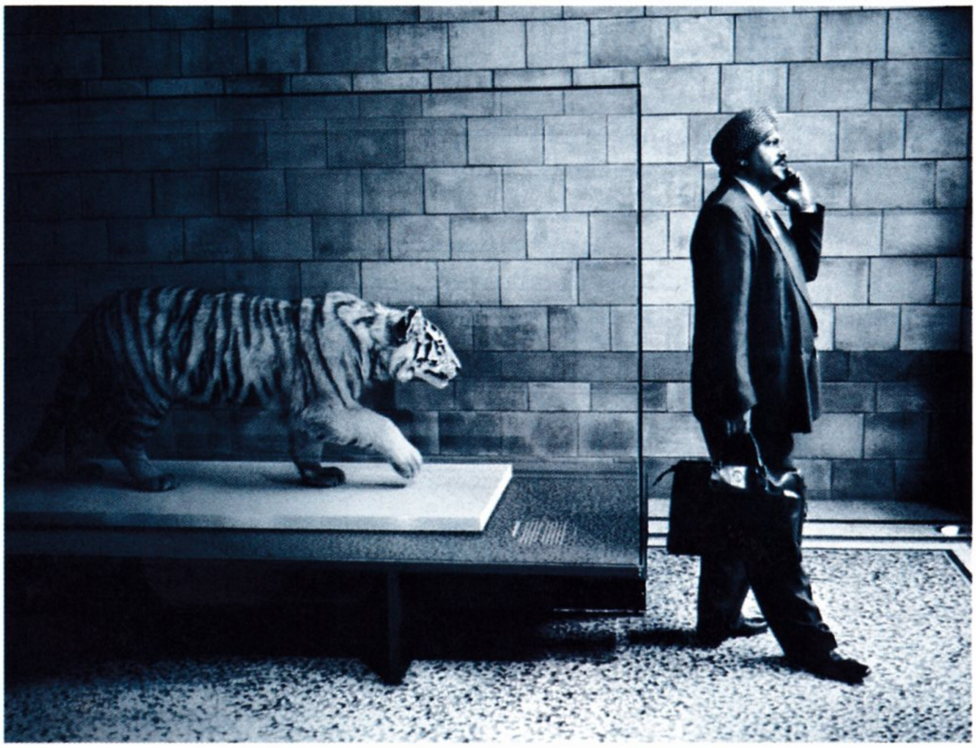
Lapozzon !

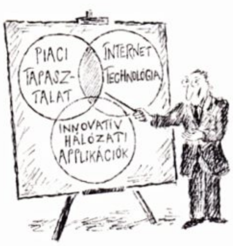
Az olyan IBM e-business megoldások, mint pl. a Net.Commerce, már ma is milliós forgalmat hoz olyan cégeknek, mint a Yamaha, az LL Bean vagy a Japan Airlines.

TÉNY

Már ma több mint 55 millió ember használja nap mint nap az Internetet. Három éven belül ez a szám előre láthatón 175 millióra bővül. (Forrás:IDC/Link) Az Ön üzlete mekkorára bővül addigra?

Ma már nem elég egy jó mobiltelefon és néhány rövid fax, hogy a versenytársak előtt járjon. Az IBM e-business megoldásaival az Ön vevői, beszállítói és viszonteladópartnerei könnyen együttműködhetnek.

A három „Know-How", ami az üzleti életben számit. (Gondolta volna, hogy csak az IBM rendelkezik mindhárommal.)

Az üzlet jövője ott

Jobb kapcsolatot szeretne a vevőivel? A vállalatok nagy lehetősége ma az ügyfélszolgálati technológiák kiterjesztésében és fejlesztésében rejlik. Az e-business segítségével interaktív önkiszolgáló menüket létesíthet weblapjain, ezáltal személyre szabott szolgáltatást nyújthat ügyfeleinek. (Akár több milliónak is.)

TÉNY

A világ első, csak internet alapú bankja, a Security First National Bank mindössze 1% tranzakciós költséggel számol. Ellentétben a hagyományos bankok 3,5%-ával.

Álmodott-e valaha arról, hogy akkor is pénzt keressen, amikor alszik? Az IBM e-business megoldásaival az Ön internet-oldalai éjjel-nappal működő, vevőorientált pénztárgépekké válhatnak. Csak képzelje el, amikor minden 24 óra három nyolcórás munkanappá válik.

Az internet mindent megváltoztat. Semmilyen üzleti forma nem vonhatja kétségbe jelentőségét.

Mégis jogos a kérdés: mennyi a hírverés, és mennyi a valóság? (Az Economist magazin felmérése szerint a nagyvállalatok 80%-a rendelkezik internet-oldalakkal. De csak 5%-uk használja értékesítésre!)

Ennél azért többre van szükség.

Valamire, amitől az Ön cége vezető piaci pozícióba kerülhet.

Ez a valami az **e-business**. Elektronikus üzleti tevékenység. A világ felkészült rá. Az IBM pedig lehetővé teszi.

Az **e-business** az, amikor Ön a fontos üzleti rendszereit közvetlenül összekapcsolja partnereivel (vevőkkel, alkalmazottakkal, viszonteladókkal és beszállítókkal) belső és külső számítógépes hálózatokon keresztül. Így kombinálhatja a hagyományos informatikai rendszerek összes erőforrását, a világhálózat mérhetetlen kiterjedésével. Vállalkozások ezrei tették

kezdődik, hogy

meg az első lépést az e-business felé azáltal, hogy internet weblapot létesítettek, hogy azokon az üzletet támogató információkat tegyenek közzé. Ez viszonylag egyszerű, de az üzleti életre gyakorolt hatása erősen korlátozott.

A második lépés az úgynevezett „önkiszolgáló oldalak" létrehozása – ahol például az ügyfelek ellenőrizhetik számlaegyenlegüket vagy nyomon követhetik rendelésük kiszállítását. Ez már bonyolultabb feladat, de a várható haszon is nagyobb.

A harmadik lépés, ha minden tranzakció elvégezhető a hálózaton keresztül. Nem csak vétel és eladás, hanem minden olyan üzleti folyamat, amely dinamikus és interaktív információáramlást feltételez.

A világ egyre gyorsabban halad ebbe az irányba. Ön felkészült rá?

Az IBM már több ezer vállalatnak, vállalkozásnak és egyéb szervezeti egységnek segített, hogy az elektronikus üzlet útjára lépjen.

Álljon itt két példa: **Esettanulmány 1:** Légiközlekedés. Alig több mint egy éve az IBM csatlakoztatta a világ egyik legnagyobb légitársaságának már meglévő jegyfoglalási rendszerét a World Wide Webre (www). Ezzel lehetővé tette, hogy a repülőtársaság a világhálón keresztül adjon el jegyeket és szolgáltasson on-line információt a járatok érkezésétől a törzsutas számlainformációkig szinte mindenről. A vevők imádják a rendszer kényelmét, a légitársaság pedig a gazdaságosságát. (Egy hagyományos repülőjegy feldolgozása 8 USD; egy elektronikusan kezelt repülőjegyé pedig csak 1 USD.) Azóta az IBM egy sor európai, ázsiai, észak- és dél-amerikai légitársaság számítógépes rendszerét alakította át úgy, hogy az internetről is bármikor elérhetők legyenek.

Esettanulmány 2: Banki szféra. Az IBM csatlakozott a VISA USA-hoz és másik 16 vezető bankhoz az úgynevezett Integrion társulásban, mely az elektronikus banki tevékenység gerincévé vált. Ez ma a világon elfogadott szabványos technológia a biztonságos internet-alapú on-line számlavezetés és pénzforgalom mögött, amely felkészült a nemsokára bemutatandó elektronikus készpénzkártyákra, melyek akár otthon, az Ön személyi számítógépéről is „újratölthetők" lesznek. Egyértelmű, hogy mennyire kényelmes ez a fogyasztók számára és a bankok indítéka szintén nyilvánvaló. Egy aktuális felmérés szerint egy hagyományos, pénztáron keresztül bonyolított tranzakció a banknak 1,07 US dollárjába kerül, ugyanez az interneten keresztül mindössze egy centjébe.

További információ:
www.ibm.com/e-business

Ha Önt további, az elektronikus üzleti tevékenységgel foglalkozó esettanulmányok érdeklik, tényeket és kész megoldásokat szeretne, látogasson el internet-oldalunkra!

Vagy hívjon minket a (80) 200-083-as, díjmentes telefonszámon. Itt kezdődik az Ön üzletének jövője.

e™
e-business

IBM

Nagy megoldások egy kis bolygónak

A legnagyobb játszótér

Kérdezz meg egy szakembert, aki elmondja majd, hogy az internet felbecsülhetetlen értékű információk tárháza, az ezredvég legizgalmasabb kommunikációs eszköze. Kérdezz meg egy vérbeli játékost, aki elmondja majd: az internet egyetlen hatalmas játszótér.

A számítógépes játékok megjelenésekor az igazi újdonság az volt, hogy az ember mesterséges intelligencia ellenében játszhatott, ráadásul egy sakkprogramban soha nem betegszik meg az ellenfél. Később kiderült, hogy a gépi értelemnél csak egy érdekesebb van: az ember mint ellenfél, aki váratlan húzásaival és hibáival teszi élvezetessé a játékot. Az internetes játékokban a számítástechnika szolgáltatja ugyan a hátteret, de a dolog sava-borsát az ember ember ellen vívott küzdelme adja.

Az internet által nyújtott lehetőségek évek óta arra ösztönzik a nagy játékgyártó cégeket, hogy CD-ROM-on terjesztett programjaikba beépítsék a „multiplayer" (több játékos részvételét lehetővé tevő) lehetőséget. Ma már magára valamit is adó fejlesztő cég nem jelentet meg játékot multiplayer-támogatás nélkül. E játékok játszhatók akár két számítógép összekötésével, közvetlen telefonhívással vagy helyi hálózaton is. Az interneten azonban nem kell partnert keresni és időt egyeztetni: a nap bármely szakában találhatunk valakit, aki kapható egy bridzs- vagy golfpartira.

Akció és sávszélesség

Az egyik legnépszerűbb műfaj az interneten is az akció. Az úgynevezett „first-person shooter"-eknek (egyes szám első személyű lövöldözős játékoknak) az elmúlt években óriási tábora alakult ki. A Doom, a Duke Nukem, és különösen a Quake játék rajongóiból mára klánok szerveződtek saját egyenruhával, felségjellel, sőt harci filozófiával. A virtuális térben bajnokságok szerveződnek, a legjobbak pedig valódi bajnokokként ünnepelik magukat. A hazai Quake-ligában mintegy százan vesznek részt, rangsor szerint a király (a mindenkori legjobb), a négy lovag, a nyolc futó, a gyalogok és a trófeával még nem büszkélkedő kezdők.

Azok, akik a néha céltalan pufogtatásnál többre tartják a gondolkodtató kihívásokat, valós idejű stratégiai játékokkal múlatják az időt. Ilyenek a Red Alert-sorozat egyes darabjai, a Myth, vagy az új sláger, a stratégiai és akciós elemeket ötvöző BattleZone – ezek mindegyike játszható az interneten.

A valós idejű játék egyik fontos feltétele az interneten a megfelelő sávszélesség. Ha nem elég gyors a kapcsolat, a harcos gyakran azt veszi észre, hogy önhibáján kívül bekerítették, kirabolták vagy éppenséggel szitává lőtték... Ráadásul a részvétel – különösen Magyarországon – meglehetősen költséges. A játék eredeti árához (általában mintegy 10 000 Ft) és a telefonköltséghez (egy-egy komolyabb összecsapás hosszú órákig is elhúzódhat) hozzáadódik az a díj, amit esetleg egy-egy külföldi játéksite fenntartója zsebel be azért cserébe, hogy viszonylag stabil szerverhelyet, gyors kapcsolatot és válogatott játékostársakat kínál – havonta 2000–6000 Ft-nak megfelelő dollárért, amely összeg egy hitelkártyaszám beírásával elektronikusan is kifizethető. Ha azonban ingyenes szerveren játszunk és csak a közvetlen költségeket vesszük figyelembe, a számla vége nagyjából megegyezik egy mozijegy árával. Viszont itt csak rajtunk múlik, hogyan végződik az előadás...

Szerepjátékok sikere

„Poroszlo nagy fajdalmat erez, amint Altamira meguti fegyverevel. Altamira darabokra cincalja Poroszlo husat a fegyverevel. Poroszlo hatrahokol ahogy Altamira lesujt ra fegyverevel. Poroszlo teste osszerandul, amint Altamira meguti fegyverevel." Bár a szöveg nehézkes, jól szemlélteti, milyen is az, ha az ember az Elveszett Világban (az egyik interneten játszható magyar nyelvű szerepjátékban) Altamiraként összerúgja a port Poroszlóval, a játék egyik „beépített", gépi karakterével. Poroszló később természetesen újraéled, Altamira pedig tovább kalandozik, hogy újabb pontokat gyűjtve tovább építse virtuális személyiségét az elveszett világban.

Az Elveszett Világ az interneten játszható több ezer MUD egyike. A betűszó az angol „Multiple User Dungeon" (durván: többszereplős világ) rövidítése – a Dungeons and Dragons szerepjáték mintájára létrehozott virtuális világ. A MUD-ok voltak talán az első igazán interaktív, az interneten is játszható játékok. Bár kezdeti fényük kissé megkopott – egy szöveges MUD úgy viszonyul egy multimédiás játékhoz, mint a kopott, illusztráció nélküli mesekönyv a legújabb hollywoodi szuperprodukcióhoz –, komplexitásuk, játszhatóságuk és kis hardverigényük miatt ma is népszerűek.

Egy MUD-ban az ember belépéskor nevet és foglalkozást választ magának, azután pedig különböző küldetések teljesítésével és a közben adódó

harcok sikeres megvívásával halad előre a világban. Eközben jelleme formálódik, ereje, tapasztalati pontjai nőnek, okosabb lesz, több lesz a fegyvere, új varázslatokat ismer meg és idővel magasabb kasztba léphet. Sok MUD az Elveszett Világhoz hasonlóan szövegalapú, és telneten keresztül elérhető. Léteznek html-alapú, grafikus változatok is, amelyek látvánnyal pótolják a képzelőerőt: ezekben a világ képileg is megjelenik, a résztvevőket pedig „avatar" (a virtuális személyiség vizuális megfelelője) képviseli.

Hanggal, képpel

A MUD-ok mellett rendkívül népszerűek az eleve a world wide web-re született, vagy az ahhoz tökéletesen hozzáigazított játékok. A játékok multimédiaigénye, hanggal, képpel való felszerelése és a dinamikus hatás elérése viszont meglehetősen kemény dió, hiszen a html-oldalak letöltődésének lassúsága sokat levon az élvezeti értékből.

A nehézségek leküzdésében jeleskedik a Macromedia cég, amely Shockwave nevű szoftverével, illetve az annak fejlesztésére alkalmas Director programmal száll harcba az internetezők kegyeiért. A Macromedia oldalairól ingyen letölthető Shockwave kiválóan alkalmas mozgókép és hang megjelenítésére, interaktív, és olyan mértékben tudja optimalizálni a fájlok méretét, hogy a letöltés sem kín többé.

Galaktikus kalózok

A SpacePirate (Űrkalóz) című Shockwave-játékban például – amelynek demo verziója ingyenesen játszató – űrhajót irányítunk egy képzeletbeli galaxisban. Törvényen kívüli kalózként veszünk részt a bolygóközi kereskedelemben, miközben árut, dokumentumokat és személyeket szállítunk-csempészünk.

A megkeresett pénzből fejlesztjük a hajónkat, új fegyvereket veszünk és várjuk, mikor csapnak le ránk az intergalaktikus adóhatóság emberei... Az igazi érdekesség persze a SpacePirate-ben is a többi játékossal való kommunikáció lehetősége: mindig láthatjuk, hányan és kik játszanak

Általános játéksite-ok

Bár nem csak az internetes játékokra koncentrálnak, az alábbi site-ok rengeteg információt, tippet, linket és letölthető demót kínálnak. Érdemes végigböngészni őket!

Magyarul

HardCore Gamer
http://gamer.pganet.com/
Vega Online
http://www.vegaonline.com/
Magyar Quake-oldal
http://quake.pganet.com/
Magyar Játékház
http://www.jatekhaz.skicc.hu/

Nyomtatott magazinok web-oldalai

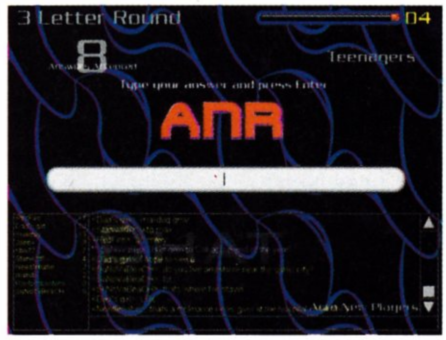
Guru magazin
http://www.datanet.hu/guru/
PCX magazin
http://www.idg.hu/pcx/
Valhalla Páholy
http://www.valhalla.hu/
Zed Magazin
http://www.zed.hu/

Angolul

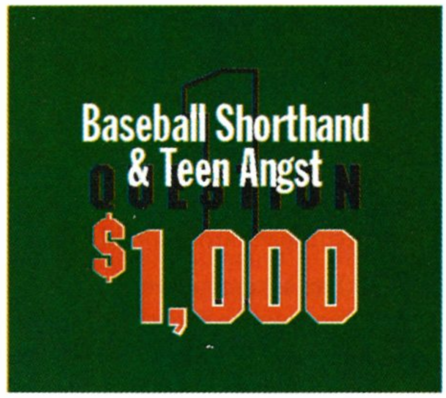
GameSpot
http://www.gamespot.com/
GamePit
http://www.gamepit.com/
HappyPuppy
http://www.happypuppy.com/

Nyomtatott magazinok weboldalai

PC GAMER
http://www.pcgamer.com/
Computer Gaming World
http://www.cgw.com/cgw/
Archives/index.asp/
Computer Games Strategy Plus – Computer Games Online
http://www.cdmag.com/Home/

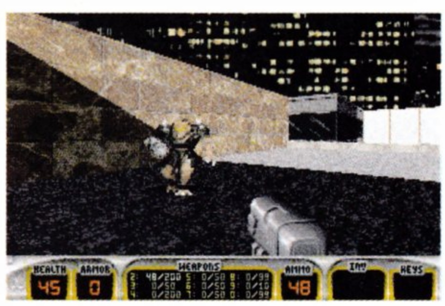
Az első, hárombetűs forduló az Acrophobiában. A feladvány: ANR – Akrofóbia? Nem rossz!

Egy ezerdolláros kérdés a Bezerk sporttémájú Shockwave-játékában

A SpacePirate űrkalóza éppen a Zegra fantázianevű bolygón dokkol

Ilyen szörnnyel néz szembe a játékos a Duke Nukem 3D akciójáték egyik pályáján

Egy csokorra való játék

Chess.Net
http://www.chess.net/
Passport2
http://www.passport2.com/
Vinco Online Games
http://www.vinco.ru/
Sakkoldalak, amelyeken letölthető vagy megvásárolható szoftver szükséges ahhoz, hogy online játszhassunk. A Passport2 és a Vinco Online Games a sakk mellett más hagyományos játékokat – bridzs, backgammon – is kínál.

Quizland Crossword
http://www.quizland.com/cotd.htm
Naponta frissülő keresztrejtvény angolul, Javában. Ha valaki túl hamar végez a napi adaggal, megfejtheti az archívumban tárolt korábbi rejtvényeket is.

Játékház keresztrejtvény
http://www.jatekhaz.skicc.hu/java/ker/8420kerm.htm
A magyar Játékházban található a fenti keresztrejtvények egyikének magyarított változata. Ugyan nem frissül naponta, de kezdetnek nem rossz...

Celebrity Slugfest
http://slugfest.kaizen.net/
Az egyik legnépszerűbb, és valószínűleg az egyik legostobább webes játék, amelyben válogatott hírességeket pofozhatunk. Vigyázat, vissza is ütnek! A magyar politikusokkal játszható verzió még várat magára. Shockwave.

Klasszikusok komputerre
http://www.blueberry.co.uk/PIER-Gid.html
Tetris, kockajáték és egyéb klasszikusok webes feldolgozásban. Választhatunk „szimpla" és Shockwave-verzió között is.

Szerencsejátékok
http:/www.gambling.com/
Kaszinójátékok linkgyűjteménye.

Shockrave
http://shockrave.macromedia.com/
A klasszikus játékok szekciójában póker, blackjack, félkarú rabló, pasziánsz és rulett – természetesen Shockwave-ben, profi kivitelezésben.

Elveszett világ
http://mud.westel.hu/
Magyar nyelvű, szöveges alapú szerepjáték

Kobra MUD
telnet:kobra.et.tudelft.nl/
http://kobra.et.tudelft.nl/
A Csillagok háborújának világa, angolul

Magyar szerepjátékosok oldala
http://rpg.kva.hu/

MUD hírcsoportok (newsgroupok):
news:rec.games.mud.admin
A MUD-ok adminisztratív kérdéseit tárgyalja

news:rec.games.mud.announce
Informatív cikkek a MUD-okról (moderált)

MUD linkek
http://www.mudservices.com/home/gateway.html
A site-on 205 MUD legfontosabb paramétereit találjuk meg, e-mail- és home-page-címeikkel együtt.

Quizland
http://quizland.com/index.shtml
Naponta új kvízzel bővül. Tegye próbára tudását a Coca-Coláról, a zombikról vagy Jim Morrisonról! Szomorú, de aktuális: Frank Sinatra-emlékkvíz.

Jeopardy
http://www.station.sony.com/jeopardy/
Az Amerikában igen népszerű televíziós vetélkedő webes változata a Sony site-on. Regisztráció nélkül csak 15 menetes próbafordulót játszhatunk.

You Don't Know Jack – The NetShow
You Don't Know Jack – Sports the NetShow
http//www.bezerk.com/
A Bezerk cég általános és sporttémájú online kvízjátékai Shockwave-ben.

PlanetExplorer
http://www.planetexplorer.com/
A PlanetExplorer kalandjáték első és eddig egyetlen epizódja Törökországban játszódik, videoklipekkel, interaktív fényképekkel, háttérzenével és akciós elemekkel dúsítva.

Zoeye
http://www.spectacle.com/zoeye-/
„A megfigyelés a tudás lelke. A tudás: védelem", állítja a narrátor, amikor felszólít az online nyomozásra a Zoeye-ben. A bevezetőn kívül öt epizódban kémkedhetünk rejtett kamerák és mikrofonok segítségével.

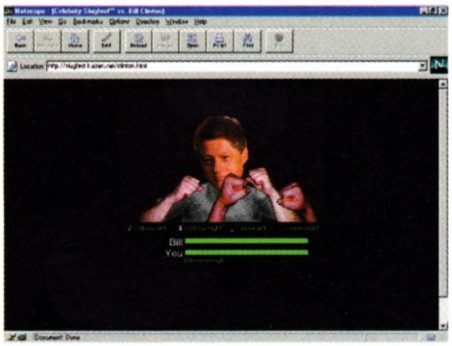
Space Pirate
http://www.spacepirate.com/
Stratégiai űrjáték, amelynek teljes verziója ingyen játszható, azzal a hátulütővel, hogy a játékállást nem lehet elmenteni, és kilépéskor összegyűjtött javaink kárba vesznek.

Webstrike
http://www.webstrike.com/
A Red Alerthez hasonló, valós idejű stratégiai játék Javában.

éppen rajtunk kívül, szóba elegyedhetünk velük és akár közös küldetésekre is indulhatunk.

A Shockwave szoftver szükséges az elmúlt évek egyik sikeres kvízjátékához, a Bezerk cég JackNetShow-jához is. Ez a játék az először CD-n kiadott You Don't Know Jack (kb: „Gőzöd sincs") kvízjáték internetes adaptációja. A játék valós időben zajlik – ha nem válaszolunk elég gyorsan, lejár az idő – és hamisítatlan televíziós hangulatot sugároz a bemondó poénjaitól kezdve egészen a reklámokig. Mivel az ingyenes regisztráció során a program egy részét letöltjük, az internetes kapcsolat esetleges lassúsága sem befolyásolja a játék ritmusát. A show-nak létezik sportváltozata is, ahol a – főleg Amerikában népszerű – sportokban való jártasságunkat tehetjük próbára.

A Bezerk cég másik találmánya, az Acrophobia, már igazi interaktív csemege: nem a gép, hanem valós vetélytársak ellen játszunk. Az Acrophobiában egy megadott betűszót (akronimot) kell „feloldani": minden játékos egy percet kap a megoldásra, a bírák pedig maguk a játékostársak. Egy-egy forduló győztese a

Egy játékos éppen Bill Clinton elpáholására készül a Celebrity Slugfest site-on

közös szavazás eredményeként alakul ki. A két legjobb játékos a forduló végén páros mérkőzésen csaphat össze. Tény, hogy mindkét játékhoz az átlagosnál jobb angoltudás szükségeltetik. A JackNetShow-ban az általános műveltségen kívül ráadásul nem árt az amerikai populáris kultúra alapos ismerete, az Acrophobiában elért sikerhez pedig elengedhetetlen a gazdag angol szókincs és a mondatszerkesztési készség.

Tagadhatatlan, hogy az interneten a szex után a játék a legnépszerűbb téma, és ez kecsegtet a legnagyobb üzleti haszonnal is. A szerencsejáték például a legtöbb országban állami monopólium, de mivel az internet közhelyszerűen nem ismer határokat, egy hitelkártya birtokában elméletileg bárki bármikor beveheti magát egy virtuális kaszinóba.

A profit szelleme persze átlengi azokat a játékokat is, ahol nem csak a szerencse számít. Sok site-on a játékos vagy kénytelen együtt élni a reklámokkal, vagy előfizetési díjat fizet. Emellett egy újabb trend is megfigyelhető: néhány fejlesztő a játékmenetbe integrálja a fizetést.

Meghaltál? Vásárolj új életet! Akarsz egy jobb fegyvert? Nyúlj a zsebedbe! Egy szenvedélyes játékos aligha tud ellenállni a kísértésnek...

Vajda Gábor <vajdag@hvg.hu>

Szoftverek az interneten

Az internet valósággal ránk zúdítja a szoftverek mindenféle fajtáját: programok özöne várja, hogy letöltsük és használjuk őket. Ma már eljutottunk oda, hogy egy adott feladat megoldásához szükséges program megtalálására igen nagy az esélyünk.

Free, demo, share

Az internetről letölthető szoftvereket három jól elkülöníthető csoportba sorolhatjuk.

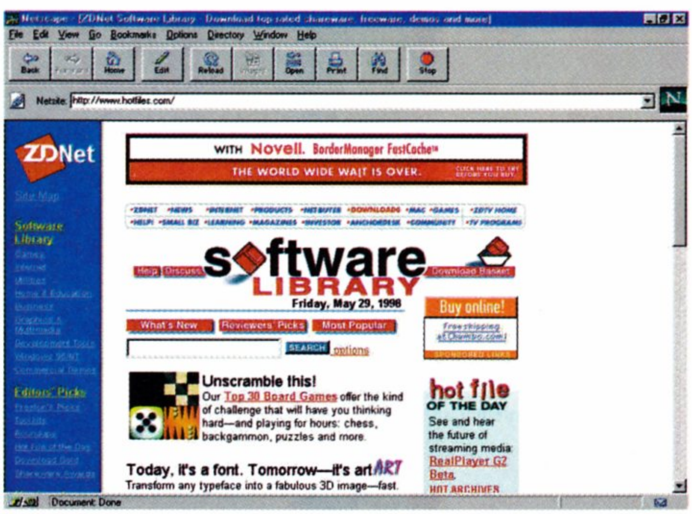
A freeware programokat bárki ingyenesen letöltheti és használhatja, kisebb-nagyobb megszorításokkal. A kikötés általában az, hogy a programkód módosításáról értesíteni kell a szerzőt. Ezeket a szoftvereket általában lelkes – amatőr vagy profi – programozók készítik és bocsátják a köz rendelkezésére különböző megfontolásokból. A cél többek között lehet: a programozói hírnév gyarapítása, egy majdani kereskedelmi szoftver tesztelése, vagy egy termék piaci bevezetése, de gyakran előfordul az is, hogy valaki puszta szívjóságból adja közre az általa készített programot…

Azokat a programokat amelyek teljes verziójuknak valamilyen szempontból csökkentett használhatóságú változatát nyújtják, shareware, illetve demoware néven szokás emlegetni. A leggyakoribb forma az időkorlátos verzió, azaz olyan program, amely mindent tud, amit kereskedelmi forgalomba kerülő változata, ám egy bizonyos idő elteltével használhatatlanná válik, és működése kimerül annyiban, hogy megkér minket, vásárolnánk meg inkább a program üzletekbe kerülő változatát. Az értékcsökkentés másik gyakori módja, amikor a program kevesebbet tud, mint nagy testvére. Például sok shareware képszerkesztő programmal mindent meg tudunk tenni, kivéve az elkészült képek mentését. A shareware programok célja szinte kivétel nélkül az, hogy bemutatót tartsanak egy program képességeiből és meggyőzzék leendő vásárlóikat majdani döntésük helyességéről.

A harmadik csoport a pénzért megvásárolható, teljes vértezetű programok csoportja. Legtöbb cég lehetőséget ad arra, hogy az általa forgalmazott szoftvereket online megvásárolhassuk. Az elektronikus fizetés általában valamilyen hitelkártyával történik.

Letöltés, telepítés

Néhány évvel ezelőtt az FTP használata volt a legkézenfekvőbb módszer, ha egy állományt az internet segítségével kívántunk megkaparintani. Ha már tudtuk, hogy hol van a kívánt fájl, FTP-programunk segítségével kapcsolódtunk a szerverhez, majd nekiláthattunk a töltögetésnek. Mára a WWW-böngészők az FTP-protokollt teljes mértékben támogatják, nincs szükség külön letöltő-szoftverre. Ha a letöltendő programra mutató linkre kattintunk, a böngésző felajánlja a mentés lehetőségét. Vannak azonban olyan helyzetek, amikor ma is jó hasznát vehetjük egy jó FTP-programnak. Ha modemmel próbálunk meg letölteni nagyobb méretű állományokat, gyakran megesik, hogy a kapcsolat megszakad, mielőtt a teljes fájlt elmenthettük volna. A böngészők általában nem képesek a letöltést onnan folytatni, ahol az

A http://www.hotfiles.com/ nyitóképernyője

A http://www.shareware.com/ címlapja

megszakadt, egyre több viszont az olyan FTP-program amely megvalósítja ezt a funkciót. Ilyen például a ByteCatcherPro (*http://www.euroweb.hu/tucows/adnload/dlbcatcher.html*), amely észreveszi, ha megszakad a kapcsolat, és miután helyreállította azt, folytatja a letöltést.

A netről letölthető programok szinte kivétel nélkül tömörített formában állnak rendelkezésre. Miután elmentettük, ki kell csomagolni, majd az esetek nagy részében installálni is kell őket. Windows platformon tömörítésre szinte mindenki a winzip (*http://www.eunet.hu/tucows/adnload/dlwinzip95.html*) programot használja. A winzippel készített tömörített fáljok lehetnek önkibontók – ebben az esetben .exe a kiterjesztés és egyszerűen el kell indítani a programot, hogy az kicsomagolja önmagát – vagy .zip kiterjesztésű archívok. Az utóbbi esetben szükségünk van a winzipre a fájl kicsomagolásához. A kibontást érdemes egy üres könyvtárban elvégezni, hiszen kicsomagoláskor általában egy „install anyagot" kapunk, amelyet az installálás után letörölhetünk. A telepítés általában a telepítő fájlok közül a setup.exe vagy install.exe elindításával, majd a program kérdéseire történő válaszadással történik.

Ha fizetni kell

Természetesen ha egy programért fizetni kell, akkor a letöltést megelőzi valamilyen fizetési procedúra. Shareware programok esetében gyakran maga a shareware tartalmazza a teljes funkcionalitáshoz szükséges programkódot is, és online regisztráció után teljes értékűvé válik a program: fizetés ellenében kapunk egy regisztrációs kódot, amelyet ha begépelünk, feloldódnak a működést gátló funkciók.

Hol keressük?

Számtalan honlap kínál nehezen megszerezhető – olykor illegálisan közreadott – értékes szoftvert letöltésre, azonban ezeket a helyeket nehéz megtalálni. Érdemes tehát a vadászatot egy keresőmotoron kezdeni, mert könnyen előfordulhat, hogy olyan eszközre akadunk egy eldugott helyen, amely a nagy szoftverarchívumokban még vagy már nem található meg.

Ha pontosan tudjuk, hogy melyik programra van szükségünk, akkor érdemes a program készítőjének vagy forgalmazójának honlapján keresgélni. Mégis, leginkább a nagy szoftverarchívumokban érdemes szétnézni programvadászataink során.

Kádár István <kadari@hvg.hu>

Programarchívumok

TUCOWS
http://www.euroweb.hu/tucows/ vagy *http://www.tucows.com/*
Az egyik legkellemesebb archívum. Operációs rendszerenként és funkció szerint csoportosítva találjuk itt a programokat. Mindegyikhez kapunk egy rövid ismertetőt és értékelést. Az értékelés a site nevéhez illeszkedve (cow = tehén) tehenekben kifejezett pontszámmal történik. A felhasználóbarát felületen és a kellemes hangulaton kívül gyorsaságával is hamar belopja magát szívünkbe a TUCOWS. Elsősorban a hálózati kommunikáció témakörében találhatunk itt szoftvereket, de a legnélkülözhetetlenebb tömörítők, víruskeresők sem hiányoznak.

Simtelnet
http://ftp.coast.net/Coast/ vagy magyarországi tükrözés: *ftp://ftp.iif.hu/pub/simtelnet/*
Azok számára biztosan ismerősen cseng a Simtelnet neve, akik már 2-3 évvel ezelőtt is járták az információs szupersztrádát. Abban az időben a Simtel volt az egyik legnépszerűbb archívum. Sajnos nem tartott lépést a korral és így ma már kevesebben ismerik. Mindennek ellenére magyarországi tükrözése egy bookmarkot mindenképp megér, már csak a sebesség miatt is. Ha régebbi vagy kevésbé közismert programot keresünk – esetleg programozási segédleteket –, akkor érdemes útba ejteni.

Shareware.com
http://www.shareware.com/
Kizárólag shareware programok összegyűjtésére és csoportosítására szakosodott hatalmas site a CNET gondozásában. Szintén platform és téma szerint csoportosítja a programokat és előnye, hogy egy erős keresőmotort is kínál. Rövid leírást ad a szoftverekről, azonban a fájlok nem a Shareware.com szerveren vannak, hanem elszórva a neten, így aztán gyakran előfordulnak törött vagy kivárhatatlanul lassú linkek is.

Hotfiles.com
http://www.hotfiles.com/
Kimerítő részletességgel tárgyalja a közreadott szoftvereket a ZDNet cég által üzemeltetett site. Egy szoftverarchívum és egy elektronikus számítástechnikai lap jól sikerült ötvözete. Főleg a friss, az érdeklődés középpontjában álló szoftvereket találjuk meg könnyen ezen a helyen.

Software-depot
http://software-depot.netscape.com/
A Netscape cég internetes szoftveráruháza. Pénzért juthat szoftverhez a hitelkártyával rendelkező szörfölő. A site bizony elég lassú, de a tartalma kárpótol a várakozással töltött időért. Minden kapható ami fontos – sőt ha tudni akarjuk, hogy milyen szoftverek vannak ma az élmezőnyben, akkor nézzük meg, hogy mi kapható a Software-depot-ban.

HVG Online: hetilap mindennap

A *http://www.hvg.hu/* címen elérhető HVG Online nemcsak a nyomtatott lap cikkeit jeleníti meg a weben, hanem számos egyéb információt és szolgáltatást kínál olvasóinak. A HVG Online tartalmának jelentős része természetesen a hetilap szellemiségéhez és a lapban megjelent cikkekhez kötődik, hiszen a webes kiadvány egyik fő célja az olvasók mind teljesebb kiszolgálása az internet által nyújtott lehetőségek segítségével.

A legfrissebb

A legfrissebb HVG-lapszám teljes tartalomjegyzéke és a cikkek mintegy ötven-hatvan százaléka már szerda este, a nyomtatott lap megjelenése előtt két nappal elolvasható a weben. A cikkeket és a hozzájuk tartozó illusztrációkat, grafikonokat vagy táblázatokat a HVG Online szerkesztői gyakran kiegészítik web-címekkel, illetve érdekes vagy fontos, az adott témához szorosan kötődő dokumentumokkal. Az egyes cikkek természetesen egy kattintással bármikor kinyomtathatók, illetve az olvasó számítógépén tárolhatók.

Archívum

A régebbi lapszámok a nyitólapról az ARCHÍVUM gomb alatt érhetők el. A legfrissebb szám teljes szövege a megjelenést követő szerdán kerül ebbe az adatbázisba, amely a hirdetések és a képek kivételével a HVG-számok teljes szerkesztőségi anyagát tartalmazza. Ez az ingyenes, teljes szövegű, és tetszőlegesen választott kulcsszó szerint kereshető adatbázis visszamenőleg négy hónapra áll az olvasók rendelkezésére.

A web-site-on a HVG Online-ban megjelent HVG-cikkeket is megtalálhatja „Régebbi számainkból" címmel – 1997. január 1-jéig visszamenőleg. Ebben az adatbázisban az egyes lapszámok cikkeinek mintegy felét találja meg az Online szerkesztőség által esetenként hozzácsatolt dokumentumokkal, weblinkekkel együtt.

Ugyancsak az ARCHÍVUM gomb alatt található a Portré-adatbázis, amely több mint 300 megjelent HVG-Portré teljes szövegét kínálja 1988. április 23-tól napjainkig. Az adatbázisban az „Arctéri jelentés" címmel a HVG által két alkalommal könyv formában megjelentetett portréválogatás teljes szövege, valamint az 1995 novembere óta megjelent összes HVG-Portré szerepel. A szövegeken nem változtattunk; így ott mindenki a portrékészítés időpontjában jellemző tisztségével és adataival szerepel. Az adatbázisban kulcsszavas keresést végezhetünk a portréalany neve vagy tisztsége szerint, illetve megtalálhatunk bármely szót a teljes szövegben vagy csak az életrajzi részben.

A Világ országai adatbázisban közel 200 országról találhatók alapvető adatok. A legfontosabb földrajzi, politikai és gazdasági információk mellé az egyes országokról szóló webes információforrásokhoz vezető hyperlinkeket is elhelyeztünk.

HVG-info

A nyitólapon a HVG-INFO gomb alatti oldalról egy kattintással megtudhatja, hogy kik a HVG szerkesztőségének tagjai, hogyan fizethet elő a HVG-re és milyen feltételekkel juthat HVG-klubkártyához. Ugyanitt informálódhat a HVG olvasóinak összetételéről, a HVG terjesztési adatairól, s a HVG Online szerkesztőségével is felveheti a kapcsolatot.

A hetilap mellett a HVG Kiadói Részvénytársaság könyveket és CD-ROM termékeket ad ki, valamint megjelenteti a 2000 című kulturális havilapot, továbbá szemináriumokat szervez menedzsereknek. A HVG-INFO oldalain ezekről is bővebb tájékoztatást kínálunk.

HVG-plusz

A HVG-PLUSZ rovat olyan hyperlinkeket tartalmaz, amelyek a politika és a gazdaság iránt érdeklődő olvasó számára hasznos és érdekes web-oldalakra vezetnek. A Napi sajtószemle két országos napilap és két gazdaság napilap cikkeiből készül. A sajtószemle legfontosabb cikkeinek címe a nyitólapon is folyamatosan olvasható. A Központi Statisztikai Hivatal web-oldalaira vezető linkek segítségével a magyar gazdaság főbb aktuális jelzőszámait, illetve a KSH egyéb adatait és jelentéseit érhetjük el. További linkek segítségével a magyar jogszabály- és törvénytárak adatbázisaiban kereshetünk, illetve (az Euroweb hozzájárulásával) a hazánkban és a környező országokban megjelent mintegy 35 000 könyv legfontosabb adatait tartalmazó gyűjteményt érhetünk el.

A HVG-PLUSZ ezenkívül folyamatosan frissített tájékoztatást nyújt az Országos Meteorológiai Szolgálat, illetve a jelentősebb webes meteorológiai oldalak időjárás-előrejelzéseiről; a legfontosabb valuták aktuális keresztárfolyamairól; illetve a pontos időről a világ bármely pontján.

Budapesti Értéktőzsde

A BUDAPESTI ÉRTÉKTŐZSDE oldalon a részvények azonnali piacáról a kereskedés befejezése után naponta adunk táblázatos összefoglalót, benne a BUX záróindexét, valamint 1998. február óta a határidős rész-

vénypiac napi összefoglalóját is. Itt megtekintheti a percenként frissülő BUX-indexet, illetve a 15 perccel késleltetett részvényárfolyamokat is.

Igen népszerű a HVG Online ingyenes személyes tőzsdei portfólió szolgáltatása, amelyet ugyancsak az Értéktőzsde oldalról érhet el. Az egyszerűen használható program lehetővé teszi, hogy az ide látogató az aznapi forgalmi adatok közül csak az őt érdeklő részvények árfolyamait töltse le. A lista természetesen tetszés szerint bármikor módosítható.

English

A nyitólapon az ENGLISH gombra kattintva a HVG Online angol nyelvű oldalaira érkezünk. A kínálatból: rövid sajtószemle a fontosabb magyar napilapokból (Daily News); a legfrissebb HVG-szám magyar és kelet-európai vonatkozású cikkeiből készült kivonatok (Latest Issue); a korábbi kivonatok 1996. január 1-jéig visszamenőleg (Back Issues); valamint a régió és a balti államok fontosabb angol nyelvű internetes hír- és információforrásaihoz vezető hyperlinkek gyűjteménye (RegionaLinx).

Miegymás

Az esti vagy a hétvégi programok tervezéséhez, és a szabadidő hasznos eltöltéséhez nyújt segítséget többek közt a MIEGYMÁS rovat. A Pesti Műsor jóvoltából az innen elérhető fővárosi mozi- és színházműsor a legkülönbözőbb keresési lehetőségeket kínálja fel. Az ELVIRA oldalain a magyarországi vasúthálózatról és az érvényes menetrendről kaphat tájékoztatást, a MatávNet Országos Tudakozóban pedig telefon-előfizetőket találhat meg nevük, illetve telefonszámuk alapján. Ugyanitt érhető el a Mensa HungarIQa Egyesülettel közösen megjelentetett, hetenként frissülő intelligenciateszt, valamint a népszerű Memory-játék. A két játék helyes megfejtői között havonta HVG-előfizetést sorsolunk ki.

Webvilág

A WEBVILÁG rovatban a szerkesztők rövid, magyar nyelvű leírás kíséretében mutatják be a weben megjelenő új hazai és külföldi oldalakat és szolgáltatásokat. Az idegen nyelvű site-okhoz fűzött magyarázatok az oldalak tartalmát az adott nyelvet nem beszélőknek is érthetővé teszik.

Karrier

A KARRIER rovat többek közt ösztöndíj-lehetőségekről szóló tájékoztatást, és egyéb, a továbbtanulással és szakmai képzéssel kapcsolatos információkat kínál az érdeklődőknek.

Szerkesztőségünk tervei szerint a HVG Online rövidesen megújult formában és új szolgáltatásokkal jelentkezik majd. Kérjük, látogasson Ön is el hozzánk!

Kisszótár

Avatar: 1. a virtuális személyiség vizuális megfelelője; 2. egy játék résztvevőjének vagy egy internetes találkozóhely látogatójának grafikus reprezentációja.

Bookmark: (könyvjelző): a böngészőprogramok egyik szolgáltatása. Megjegyzi, s egy listán tárolja a felhasználó által az „add bookmark" utasítás segítségével kijelölt URL-címeket. A könyvjelzőket használva nem kell újra keresőprogramokkal felkutatnunk a fontosnak talált helyeket (site-okat), hanem a listáról egyetlen kattintással bármikor újra odalátogathatunk.

Browser: (böngésző, böngésző-program): alkalmazás, amellyel a www és más internet-forrásokhoz csatlakozhatunk, azaz megjeleníthetjük azokat (legismertebb böngészők a Netscape és az Internet Explorer).

Cache: speciális memória (például a felhasználó számítógépén vagy egy szerveren), amely a gyakran vagy a közelmúltban használt adatokat tárolja. Mivel az adatok letöltésekor a felhasználónak a cache jóvoltából nem kell a merevlemezről vagy egy távoli számítógépről letöltenie az adatokat, lényegesen gyorsabban hozzáfér azokhoz.

Chat: (csevegés, csevej, csati): online (élő) kommunikáció. Az egyik „csevegő" által a gépbe beírt szöveget a másik „csevegő(k)" azonnal olvashatja(ák).

Cyberspace: (kiberűr): a virtuális tér, amelyben a számítógépes hálózatok, kapcsolatba lépnek egymással.

Demo verzió: kereskedelmi forgalmazásra szánt számítógépes programok ingyenes bemutató változata. Kedvcsinálóként a program néhány látványos funkcióját a felhasználók rendelkezésére bocsátják, míg más funkciókat csak jeleznek, s ezek csak a pénzért kapható, teljes (full) verzióban használhatók.

e-mail: (elektronikus levél): számítógépről számítógépre küldött írásos üzenet.

e-mail-cím: szabványosított formájú cím, amelyre tulajdonosának elektronikus levelet lehet küldeni. A cím komponensei: a felhasználó azonosítója (user-ID), az @ jel és a domain name.

Frame: a képernyőt 2-3 külön vezérelhető felületre osztó keret, melynek mindegyik része önálló funkciót lát el.

HTML (Hypertext Markup Language): dokumentumok megjelenését és a dokumentumon belüli vagy más dokumentumokkal való kapcsolódásait leíró nyelv.

HTML-oldal: HTML-kódok felhasználásával szerkesztett dokumentum.

Hyperlink: a képernyőn színnel vagy aláhúzással kiemelt szöveg (részlet) vagy grafikai elem, amelyre rákattintva közvetlenül juthatunk el más dokumentumokhoz.

Interaktív: két- vagy többoldalú (például a felhasználó és a számítógép vagy több felhasználó közötti) kapcsolatot lehetővé tevő program vagy alkalmazás jellemzője. Az információ a résztvevők között oda-vissza áramlik, s az összes résztvevő befolyással van a kommunikáció által előidézett történések sorozatára. Mindig az egyik résztvevő megnyilatkozása, közlése vagy választása szolgál a folyamat következő fázisának alapjául.

ISDN (Integrated Services Digital Network): a kábeltévés hálózattól eltekintve a leggyorsabb kapcsolati lehetőség az internettel. Voltaképpen kommunikációs szabványrendszer, amely lehetővé teszi, hogy egy vezetéken vagy száloptikán át hangot, digitális hálózati jeleket vagy képi adatokat továbbítsanak, alapesetben másodpercenként 64 kilobit átviteli sebességgel.

Java: programnyelv, amelynek segítségével www-oldalakba interaktív elemek és mozgó részletek építhetők be.

Keresőprogram (search engine): az interneten található információk, adatbázisok és site-ok felkutatására használatos program (AltaVista, Yahoo!, Infoseek stb).

Letöltés (download): adatátvitel (fogadás) egyik számítógépről a másikra.

Levelezési lista (mailing list): egy téma vagy web-hely köré szerveződő levelezési csoport, amelynek tagjai az összes, a listára érkező levelet vagy hírt megkapják.

Link: szövegen belül grafikusan jelzett kapcsolat egy másik, az adott site-on, vagy azon kívül elhelyezett dokumentummal.

Modem: a számítógép és a telefonvonal összekapcsolására használatos eszköz.

MUD (multiple user dungeon): általában szöveges alapú, virtuális világba helyezett szerepjáték.

Newsgroup (hírcsoport): a Usenet hírszóró szolgáltatáson belül kialakított hírkategória. A hírcsoportokba bejelentkező felhasználók megkapják a hírcsoport híreit, és a kapcsolódó fórumokon megvitathatják azokat.

Online: egymással közvetlen vezetéken vagy telefonvonalon keresztül éppen élő kapcsolatban lévő számítógépek állapotát leíró kifejezés. A felhasználó tehát akkor van „online", amikor éppen használja az élő összeköttetést.

plug-in: kisméretű program, amely egy nagyobb alkalmazással együtt futtatható. A plug-in-ek bővítik az adott alkalmazások nyújtotta szolgáltatások körét. A böngészőprogramokkal számos plug-in futtatható, amelyek segítségével a felhasználó például mozgóképeket nézhet vagy hangfile-okat hallgathat.

Search engine (még: keresőprogram): keresőprogram az Interneten található információk felkutatására.

Server (szerver, kiszolgáló számítógép): az a számítógép, amelyre a site tulajdonosa vagy üzemeltetője a website-ot vagy az egyéb adatbázist elhelyezi, s távoli felhasználók (kliensek) számára hozzáférhetővé teszi.

Telnet: Internetes szabvány és program távoli számítógépekre való bejelentkezéshez és szolgáltatásaik használatához.

Threading: elektronikus levelezésben az adott üzenetet megelőző levél vagy levelek megjelenítése.

Usenet: elsősorban „UNIX"operációs rendszerrel működő gépek által hozzáférhető szolgáltatás. Felhasználói több ezer – különböző témakörök körül kialakított – hírcsoport (newsgroupok – lásd feljebb) híreit kapják meg e-mailben, majd pedig ugyancsak e-mailben, úgynevezett fórumokon vitatják meg azokat.

VRML (Virtual Reality Modeling Language): háromdimenziós képek létrehozására kialakított nyelv.

www (world wide web): világháló, az internet egyik „tartománya" amelyen egy szabványrendszer segítségével szöveges információn kívül kép- és hangfájlok is továbbíthatók.

INTERNET COMMERCE SERVER INTERNET COMMERCE SERVER

INTERNET COMMERCE SERVER INTERNET COMMERCE SERVER INTERNET COMMERCE SERVER

INTERNET COMMERCE SERVER INTERNET COMMERCE SERVER INTERNET COMMERCE SERVER

Szabad a vásár

Lehet-e szabadabb, nyíltabb és globálisabb elárusítóhely, mint az elektronikus, internetes áruház? A válasz köztudott. Emellett tény, hogy hagyományos áruházat, bevásárlóközpontot felépíteni, áruval megtölteni, és üzemeltetni óriási tőkét, valamint megfeszített munkát igényel. Ma már nincs erre szükség, hiszen nyithat elektronikus áruházat, akár egy hét alatt. Eddig az ilyen áruházak nyitását a programozói szaktudás, kapacitás és a biztonság hiánya akadályozta.

Eddig!

Immár megjelent az elektronikus kereskedelem platformfüggetlen szerverszoftvere, az **Oracle Internet Commerce Server** (I.C.S.). Így ma már a virtuális áruház rendszerbeállításához és üzemeltetéséhez nem szükségesek programozói ismeretek, sőt a biztonsággal sincs gond, hiszen a szoftver magába foglalja a biztonsági programrészeket is.

Korábban annak, aki virtuális áruházat épített hosszas és fáradságos programozói munkára kellett felkészülnie. Az I.C.S. alkalmazásával mindössze egyszerű űrlapokat kell kitölteni.

A rendszer rugalmas és sokoldalú. Például törzsvásárlókat, akciókat, kuponokat, bónuszokat lehet benne kezelni. A készletek folyamatosan, on-line módban figyelhetők. Az átrendezés miatt az áruházat nem kell bezárni, egy mozdulattal minden kicserélhető. Programozói ismeretek nélkül, egyedi grafikai igények alapján könnyen kialakítható az áruház és a benne levő üzletek képi, formai megjelenése.

A biztonság is megoldott: egyszerűen hitelesíthető mind a vevő, mind az eladó. A rendszer magas szinten kezeli az un. fizetési módszertanokat.

A képzelet áruháza így már nagyon is valóságos!

ORACLE®
Enabling the Information Age™
ORACLE HUNGARY
1123 Budapest, Alkotás u. 17-19.
Telefon: 224-1700, fax: 214-0070
http://www.oracle.hu

Nemzeti Minőségi Díj 1997

INTERNET COMMERCE SERVER INTERNET COMMERCE SERVER

March Expense Summary
YOUR RECEIPT THANK YOU
FŐNÖK!
AZ ISDN MOST 50 000 FORINTTAL OLCSÓBB!